

Anthropological study of Kandooleh village of Sahne county with monography approach

Mohammad Amin Khorasani¹ | Behiye Bavnepouri²

1. Associate professor, Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran (Corresponding author) Email: khorasani_ma@ut.ac.ir
2. Ph.D Student, Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran. Email: b.bavanpoore@gmail.com

Article Info	ABSTRACT
Article type: Research Article Article history: Received: 2024-06-26 Received in revised form: 2025-03-12 Accepted: 2025-03-13 Published online: 2025-04-10 Keywords: Anthropology, Zaran Ecolodge, Ta'zia, Almas Khan Kandolei, the sound of Bahar's feet	Purpose- Monograph research is traditionally associated with anthropology. Monograph is sometimes used with another name such as monograph. The word motograph refers to both the research process and the product of the process. The product is a written report, that is, a motograph of what has been investigated. The word monograph comes from anthropology. In Random House's English dictionary, monograph is defined as a branch of anthropology that deals with the scientific description of cultures. The research process of monograph is the term. From the process of providing scientific descriptions of educational systems, processes and phenomena in their special situations, motorography requires first-hand and in-depth research into the characteristics of a certain culture and the patterns in those characteristics. Today, in sociological research, it is the most common method to know a society. Rural is a monographic method. Kandoleh village, the center of Kandoleh village, is located in Dinour district of Sahne city in Kermanshah province, 52 km from Sahne city and 75 km from the provincial capital (Kermanshah). Some attribute the building of Kandoleh village to Al-Buye period. It is said that this place was originally the location of Rohn al-Dawlah Castle, which later became "candle". Kandoleh is located in the mountainous area and is a type of foothill village. This village is one of the 14 tourist target villages of Kermanshah province, which has a long history and a special and pristine nature. This research is an anthropological study of Kandoleh village in the form of a monograph. Methodology- The current research is qualitative, descriptive with a monographic approach. Findings- The author collected data based on his lived experience and based on observations and field research conducted through interviews, observations and photography. In describing the features with a monograph approach and in order to fully understand the village, it has been tried to consider all historical, cultural, social, economic and environmental levels. Conclusion- In the end, there is a need to prepare a comprehensive tourism plan for Kandoleh village, taking into account the potential and actual capabilities and capabilities of this area and implementing it by capable management, setting up ecotourism residences, rural management can be from the upper floors of houses. old and traditional for accommodation and residence of tourists and using its basement floors to perform programs such as Kurdish music, folk dance, etc., building seasonal markets during cultural festivals, a good opportunity to sell handicrafts, livestock products and Garden products. Building gazebos and rest areas inside gardens and vineyards and renting them to tourists, which generates income for the villagers, creating suitable mechanisms to take advantage of winter attractions, such as (mountains covered with snow, sitting, Cooking local and traditional dishes such as Tarkhine for tourists, herbal teas, etc.) in order to attract winter tourists. Kandoleh has been the birthplace of prominent Kurdish poets and scholars. Among them, Almas Khan Kandolehai, Malek Bistun, Molaraza and the late Mohammad Bagher Baniani are among the beautiful poets of Kandolehai. The tomb of Almas Khan, one of the Kurdish poets in this region, has unfortunately been damaged in recent years and needs restoration.

Cite this article: Khorasani, M. and Bavanpouri, B. (2025). Anthropological study of Kandooleh village of Sahne county with monography approach. *Iranian Journal of Anthropological Research*, 14(2), 149-175. doi: 10.22059/ijar.2025.378586.459877

مطالعه مردم شناختی روستای کندوله از توابع شهرستان صحنه؛ کاربرد یک رویکرد تک نگاری

محمدامین خراسانی^۱ | بهیه باوان پوری^۲

۱. دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشکده جغرافیا دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول)، Khorasani_ma@ut.ac.ir، رایانامه:

۲. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشکده جغرافیا دانشگاه تهران، تهران، ایران، رایانامه: b.bavanpoore@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف- پژوهش مونو گرافی به طور سنتی با انسان شناسی همبسته است. مونوگرافی گاه با نام دیگری مانند تک نگاری نیز به کار می رود و از مونوگرافی هم به فرایند پژوهش اطلاق میشود هم به محصول فرایند، محصول عبارت است از گزارش نوشته شده، یعنی مونوگرافی آنچه مورد بررسی قرار گرفته است. واژه ی مونو گرافی از انسان شناسی ناشی شده است. در فرهنگ انگلیسی رندم‌هاوز مونوگرافی چنین تعریف شده است شاخه ای از انسان شناسی که با توصیف علمی فرهنگها سرو کار دارد فرایند پژوهش مونوگرافی عبارت است. از فرایند فراهم آوردن توصیفهای علمی از نظام ها فرایندها و پدیده های تربیتی در موقعیتهای خاص آنها مونوگرافی مستلزم پژوهش دست اول و عمیق در ویژگیهای یک فرهنگ معین و الگوهای موجود در آن ویژگی هاست، امروزه در تحقیقات جامعه شناسی رایج ترین روش برای شناخت یک جامعه روستایی روش مونوگرافی است. روستای کندوله مرکز دهستان کندوله از توابع بخش دینور شهرستان صحنه در استان کرمانشاه در فاصله ۵۲ کیلومتری شهر صحنه و ۷۵ کیلومتری مرکز استان (کرمانشاه) قرار گرفته است. برخی بنای روستای کندوله را به دوران آل بویه نسبت میدهند. گفته میشود این محل در اصل مکان قلعه رکن الدوله بوده است که بعدها به صورت «کندوله» درآمد است. کندوله در ناحیه کوهستانی استقرار یافته و از نوع روستاهای کوهپایه‌ای است. این روستا جزء ۱۴ روستای هدف گردشگری استان کرمانشاه است که قدمتی زیاد و طبیعتی بکر و ویژه دارد. از این پژوهش مطالعه مردم شناختی روستای کندوله به صورت تک نگاری است.
کلیدواژه‌ها:	روش شناسی- پژوهش حاضر به صورت کیفی، از نوع توصیفی با رویکرد مونوگرافی است.
مردم شناسی، شهرستان صحنه، تعزیه، الماس خان کندوله ای، صدای پای بهار- تک نگاری	یافته‌ها- نگارنده با توجه به تجربه زیسته و با تکیه بر مشاهدات و پژوهش های میدانی که از طریق مصاحبه، مشاهده و عکسبرداری انجام شده به گردآوری داده ها پرداخته است. در توصیف ویژگی‌ها با رویکرد تک نگاری و به منظور شناخت کامل روستا سعی بر آن شده است تا تمامی سطوح تاریخی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و محیطی در نظر گرفته شود.
	نتیجه گیری- در نهایت نیاز به تهیه طرح جامع گردشگری روستای کندوله با توجه به قابلیت ها و توانمندی‌های بالقوه و بالفعل این منطقه و اجرایی نمودن آن توسط مدیریت توانمند، راه اندازی اقامتگاه های بوم گردی، مدیریت روستایی می‌تواند از طبقات بالای منازل قدیمی و سنتی جهت اسکان و اقامت گردشگران استفاده و از طبقات زیرزمین آن برای اجرای برنامه هایی نظیر موسیقی کردی، رقص محلی و...، احداث بازارچه های فصلی در زمان برگزاری جشنواره های فرهنگی فرصت مناسبی برای فروش صنایع دستی، فرآورده های دامی و محصولات باغی می باشد. احداث آلاچیق ها و استراحتگاهها در داخل محوطه باغها و تاکستان ها و اجاره دادن آنها به گردشگران که باعث درآمدزایی برای اهالی روستا می‌شود، ایجاد سازوکارهای مناسب برای بهره گیری از جاذبه های زمستانی، همانند (کوههای پوشیده شده از برف ، کرسی نشینی، پخت آشهای محلی و سنتی مثل ترخینه برای گردشگران، دمنوش‌های گیاهی و...) در راستای جذب گردشگران زمستانی. کندوله زادگاه شاعران و علمای برجسته کردی بوده است. از جمله الماس خان کندوله‌ای، ملک بیستون، ملارضا و مرحوم محمد باقر بانیانی از شاعران خوش‌قریحه کندوله‌ای هستند. آرامگاه الماس خان، از شاعران کرد در این منطقه، متأسفانه در سال‌های اخیر دچار تخریب شده است و نیاز به مرمت دارد.

استناد: خراسانی، محمدامین و باوان پوری، بهیه . (۱۴۰۳). مطالعه مردم شناختی روستای کندوله از توابع شهرستان صحنه با استفاده از رویکرد تک نگاری پژوهش‌های

انسان‌شناسی ایران، ۱۴ (۲)، ۱۴۹-۱۷۵. doi: 10.22059/ijar.2025.378586.459877

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران. © نویسندگان.

مقدمه

روستاهای ایران دارای فرهنگی بسیار غنی می باشند زیرا نخستین تجمع انسانها، تجمع در قدیم همین روستاها بوده است و برای اینکه به فرهنگ کلی جامعه پی ببریم باید فرهنگ و روابط اجتماعی و اقتصادی روستاها را بررسی کنیم. روستاها یکی از قدیمی-ترین واحد تشکیلاتی و اجتماعی در ایران به شمار می روند. آنها به عنوان کوچکترین واحد زیستی، در بخشبندی کشوری، نیازمند جایگاه مناسب در چرخه توسعه کشور هستند (رضوانی، محمدی و پیری، ۱۳۹۲: ۲۰۰). مونوگرافی^۱ یا تک نگاری عبارت است از بررسی عمیق و همه جانبه یک امر اجتماعی یا مجموعه اخلاقی کاملاً محدود مانند خانواده، یک گروه یا یک روستا یا یک کارخانه و غیره. در واقع در این تکنیک یک روستا یا یک کارخانه یا یک گروه محدود را انتخاب و سعی میکنیم جوانب و زوایای گوناگون واقعیت را به طور عمیق و همه جانبه مورد مطالعه قرار بدهیم (قرائی مقدم، ۱۳۸۲: ۱۱۸). مونوگرافی که ترجمه آن تک نگاری است که یک روش ژرفائی برای مطالعه جوامع محدود مورد استفاده قرار می گیرد. بعنوان دیگر تک نگاری توصیفی است ژرف و همه جانبه از یک ده یا یک خانواده یا طایفه، بعنوان مثال در تک نگاری یک ده اوضاع اجتماعی، اقتصادی، جمعیت و فرهنگی، نهادها، هنجارها و به طور کلی کلیه جزئیات زندگی مردم روستا مورد بررسی قرار می گیرد. تک نگاری روستایی را غالباً در مناطقی بکار می برند که اطلاعات کافی در زمینه ساختار اجتماعی اقتصادی آن مناطق وجود نداشته باشد و در چنین مواردی انتخاب یک ده نمونه و متوسط الحال که ویژگی هایش حتی امکان معرف جامعه کلی باشد، می تواند طرحی کلی از ساخت اجتماعی اقتصادی منطقه را نشان دهد.

پیشینه پژوهش

روستانگاری^۲ در ممالک دیگر اروپایی بعد از ربع تا اول قرن ۲۰ رواج و اشاعه یافت. در آلمان در سال ۱۹۲۷ تحقیقات درباره ی ۱۲ روستا پیرامون رود دُن صورت گرفت (صفی نژاد، ۱۳۵۵).

شاعری، جلیل و زهره شاعری (۱۳۹۳)، در مقاله ای با عنوان مونوگرافی روستا و تأثیر آن بر توسعه گردشگری پایدار (نمونه موردی: روستای ابیانه)، نتایج گویای این مطلب است گردشگری روستایی فعالیت بسیار پیچیده ای است که با بخشهای دیگر جامعه، وجوه مشترکی داشته و دارای اثرات و پیامدهای مختلفی است که میتواند در تجدید حیات روستاها و ایجاد اشتغال و درآمد برای روستاییان حفاظت از میراث طبیعی تاریخی و فرهنگی موثر بوده و منجر به توسعه روستایی گردد. لذا شناخت روستاهای کشور را می توان یکی از مهمترین بخش های توسعه پایدار دانست. امروزه در تحقیقات جامعه شناسی رایج ترین روش برای شناخت یک جامعه روستایی روش مونوگرافی است. لذا به بررسی روستای ابیانه از دیدگاه مونوگرافی پرداخته شده است. که افزایش درآمد حاصل از گردشگری، بخش دامداری و کشاورزی ابیانه را شدیداً تحت تأثیر قرار داده است. و ابیانه از روستایی پویا به موزه ای ایستا برای بازدید و گذران وقت شهرنشینان تنزل یافته است. نخستین مطالعات روستانی به شیوه تک نگاری در آمریکا در دهه دوم قرن بیستم انجام گرفت از جمله محققانی که در تحقیقات روستانی از این شیوه استفاده کرده اند یک مرد روحانی به نام ویلسن بود که شانزده بررسی درباره جوامع محلی روستانی و مؤسسات مذهبی آنها به انجام رسانده است.

محمد رافعی در مقاله ای تحت عنوان گذری بر جریان روستا نویسی و مطالعات روستایی ایران (۱۳۹۶)، عنوان کرد که جامعه روستایی در طول تاریخ ایران و تا همین اواخر بخش غالب جامعه را تشکیل می داد. در دوره جدید نیز اگرچه شهرنشینی گسترش یافت ولی باز بخش بزرگی از جامعه شهری جدید روستاییانی هستند که از طریق مهاجرت و یا تبدیل روستا به شهر از جامعه

¹ monography

² ruralgraphy

روستایی جدا شده اند. بر این اساس تردیدی در اهمیت مطالعات روستایی باقی نمی ماند. حال آنکه از عمر روستا نویسی و مطالعات روستایی در ایران چندان نمی گذرد. در این مقاله تلاش شده تا به چگونگی پدید آمدن این جریان و نقش شاخه های مختلف علوم انسانی در گسترش آن پرداخته شود. لذا با توجه به آثار منتشر شده در ارتباط با روستا و طبقه بندی موضوعی و تاریخی آنها می توان استنباط کرد که روستا نویسی در دهه ۲۰ خورشیدی مطرح شد و در دهه ۳۰ با تک نگاری هایی در حوزه ادبیات به طور جدی آغاز گردید. جامعه شناسی روستایی در دهه ۴۰ روند مطالعات روستایی یعنی روستا نویسی علمی را گسترش داد و جغرافیای روستایی در ادامه به گسترش این جریان کمک کرد. در این میان آنچه قابل ذکر است نقش کمرنگ مطالعات روستایی در حوزه تاریخ است که با توجه پژوهش های برخی محققان جوان امید است در آینده ای نزدیک گسترش مطالعات تاریخی روستایی باشید.

شجاعی و همکاران (۱۳۹۷)، در مقاله ای تحت عنوان تحلیل ابعاد فرهنگی (مونوگرافی) شهرستان دیر (مطالع موردی شهر آبدان) به این نتایج رسیدند که تحلیل نماد فرهنگی (مونوگرافی شهرستان دیر و به طور خاص مطالعه مونوگرافی شهر آبدان از دو منظر اهمیت دارد. اول اینکه شهر آبدان به عنوان حزبی از جامعه ایران میباشد که به اصطلاح در حال گذار و رو به توسعه است و هر روز تحولات اجتماعی عدیده ای از سر می گذرند دوم اینکه در دو دهه اخیر شهر آبدان با توجه به کشاورز بودن اکثر مردم به عنوان یک شهر مهاجر پذیر بصورت فصلی مطرح بوده و در آن قومیت های مختلف ساکن می شود که این امر موجب برهم زدن مناسبات قدیمی افراد میشود از این رو تحلیل انماد فرهنگی و بطور خاص مونوگرافی شهر آبدان از شهرستان دیر و شناخت عوامل تقویت با تضعیف کننده آن برای داشتن برنامه ریزی درست ضروری معیشت مردم این منطقه با کسب و کار کشاورزی عجین شده است. در صورتی که کشت و کار کشاورزی و محصول گوجه فرنگی رونق داشته باشد. مردمان این خطه در رفاه و آسایش به سر می برند و برای گذران زندگی مقدقه کمتری دارند و در غیر اینصورت با مشکلات عدیده ای مواجه میگردد که ناچارند برای گذران ابراز و معاش خود به بانکها جهت دریافت تسهیلات پناه ببرند و متأسفانه در سالیان گذشته بعثت های گوناگون و وضعیت معیشتی مردم بسیار ضعیف شده است. تحقیق و پژوهشی که توسط اکرم جدیدی بعنوان مردم نگاری روستای انجدان در استان مرکزی در سال ۱۳۸۷ به صورت مستقیم صورت پذیرفت. این تحقیق برگرفته از مطالعات انجام شده به واسطه کم و کاستی هایی که در روستای مذکور وجود داشته به منظور بهره برداری هایی که توسط جهاد کشاورزی استان مرکزی انجام گرفته- در سالهای اخیر چهره این روستا به واسطه ورود تکنولوژی هایی که از شهرها و مراکز استان به آن وارد شده به کلی دگرگون شده است و این تاحدودی های جای تأسف دارد که انسان ها این محیط طبیعی و خدادادی سرشار از نعمت را با دخالت های خود دگرگون کرده اند و در جهت رفاه و آسایش هر چه بیشتر خود این طبیعت زیبا را با از بین بردن درختان و زدن چاه های عمیق از بین برده اند و برای عاشقان طبیعت مناظر خشک شده ی این روستا که روزی در بین روستاهای این خطه عروس سرسبزی بود واقعا تأسف انگیز است و برای محقق که با دیدن چهره ی امروزی و دیروزی آن و مقایسه آن با روستاهای اطراف که از لحاظ دارا بودن آب فراوانی که داشت نسبت به دیگر روستاها واقعا متأثر کننده است که ببیند انسانهایی با کمال وقاحت تیشه به ریشه این نعمت های خدادادی بزنند و حق آیندگان را زیر پایشان پایمال کنند. صادق پور روشنی، نسیمه، قلی پور، ماجده (۱۴۰۰)، در مقاله ای با عنوان مونوگرافی (تک نگاری) روستای درازکلا با شناخت آداب و رسوم و شرایط اقتصادی اجتماعی و محیطی روستای درازکلا، شناخت اجمالی از فرهنگ این منطقه به دست آورد. روستای درازکلا از بخش بابلکنار شهرستان بابل می باشد. این منطقه حدفاصل منطقه لفور و بابل کنار است که با توجه به کوهستان های جنگلی این منطقه در حال حاضر به منطقه گردشگری تبدیل شده است. روسو و چورا^۱ (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان مونوگرافی

^۱Rousseau and Chura

بخش تولیدی-فضای روستایی با اهمیت برای توسعه روستایی شهرستان وراثها، تحلیل فضای روستایی منطقه تولیدی را با توجه به فرصت‌ها و تهدیدهای منطقه پیشنهاد می‌کند. هدف این طرح علمی شناسایی عوامل مؤثر در توسعه روستایی منطقه مورد اشاره با توجه به انطباق با خواسته‌های تحمیل شده توسط اتحادیه اروپا است. نتایج نشان داده که این منطقه عمدتاً برای کشاورزی است و دارای یک سرمایه جنگلی بسیار مهم به عنوان ثروت ملی است. در صورتی که وضعیت زیر ساخت های منطقه مورد مطالعه به ویژه کیفیت کانال‌های ارتباطی و رسانه ها غیر قابل اعتماد و پایین است.

روش شناسی

این پژوهش از نوع مطالعات مردم نگاری است. این روستا در بخش دینور شهرستان صحنه واقع در استان کرمانشاه قرار دارد. جامعه مورد مطالعه شامل همه افراد ساکن در روستای کندوله هستند. نگارنده با توجه به تجربه زیسته و تکیه بر مشاهدات و پژوهش های میدانی که از طریق مصاحبه، مشاهده، عکس و اسناد انجام شده، به گردآوری اطلاعات پرداخته است. در تحلیل داده ها با رویکرد تک نگاری و به منظور شناخت کامل روستا تلاش شده است همه سطوح توصیفی در نظر گرفته شود و در نهایت گزارش توصیفی آن به صورت تک نگاری انجام شد.

یافته‌ها

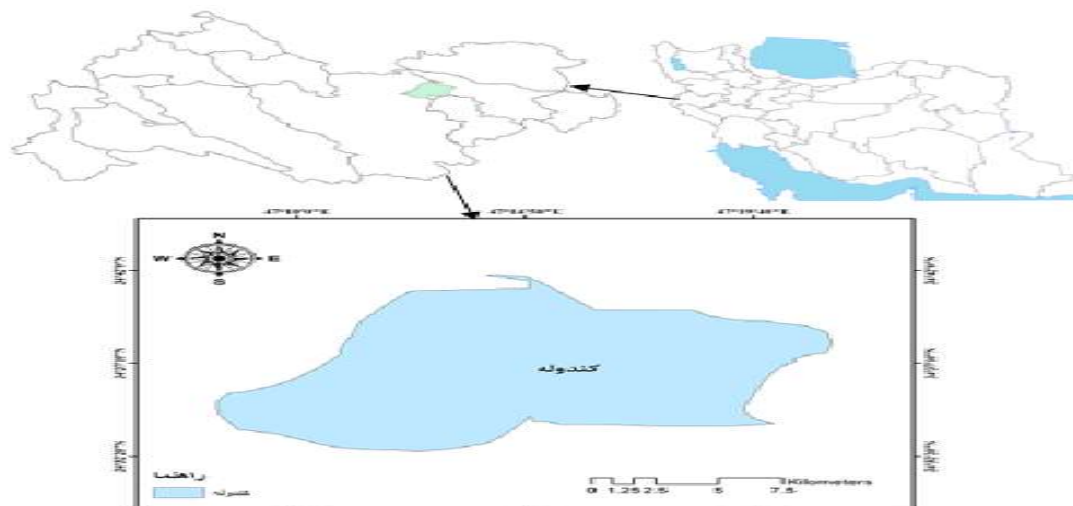
جغرافیای طبیعی و تاریخی روستا

موقعیت منطقه مورد مطالعه

روستای کندوله، یکی از روستاهای بخش دینور شهرستان صحنه واقع در استان کرمانشاه است که دارای مساحت ۱۹۸ کیلومتر مربع می باشد. استان کرمانشاه منطقه ای در غرب کشور است که از شمال به استان کردستان، از جنوب به استان لرستان و ایلام، از شرق به استان همدان و از غرب به استان‌های دیاله و حلبچه در کشور عراق محدود می‌شود. شهرستان صحنه که در ۵۵ کیلومتری شرق استان کرمانشاه واقع شده است و ۱۶۱۲ کیلومتر مربع مساحت دارد. شهرستان صحنه از غرب با شهرستان کرمانشاه از جنوب با استان لرستان، از شمال با استان سنقر و از شرق با شهرستان کنگاور هم جوار است این شهرستان دارای یک بخش مرکزی و ۷ دهستان (حر، کندوله، خداپنده لو، هجر، صحنه و گاماسیاب) دو شهر (صحنه و میان راهان) و ۱۸۹ آبادی دارای سکنه می باشد.

عکس ۱. نقشه موقعیت سیاسی روستای کندوله ، ۱۴۰۳

عکس ۲. نقشه موقعیت جغرافیایی روستای کندوله، ۱۴۰۳

معرفی منطقه مورد مطالعه

روستای کندوله از توابع بخش دینور شهرستان صحنه است که در ۵۲ کیلومتری شهر صحنه و ۷۵ کیلومتری مرکز استان کرمانشاه) قرار گرفته است. که از نظر موقعیت جغرافیایی در طول ۳۴ درجه و ۱۹ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۴۸ دقیقه عرض شمالی و ۴۷ درجه و ۶ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۵۱ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ واقع شده است. ارتفاع این منطقه از سطح دریا ۱۹۷۰ متر است. روستای کندوله در ناحیه کوهستانی استقرار یافته است و از نوع روستای کوهپایه ای است. آب و هوای کندوله معتدل و کوهستانی است. این روستا از سمت شمال به کوه کوله بزرگ و دره قلعه، از غرب به کوه ۱۶ تپه و از جنوب به کوه پیرآفتاب محدود می‌شود. در ۲۶ کیلومتری روستا دشت پهناور و معروف دینور واقع شده است. جمعیت دهستان کندوله بر اساس سرشماری سال ۱۳۸۵، ۵۰۸۰ نفر بوده است در سال ۱۳۹۵ به ۳۷۲۷ نفر و ۱۱۵۵ خانوار، ۱۹۳۰ مرد، ۱۷۹۷ زن رسیده است. مساحت دهستان کندوله ۱۹۹/۱ و تعداد ۳۰ آبادی (کندوله، پشت‌پیرافته، پریان، شریف‌آباد، بزه‌رود، قلعه بزه‌رود، کهریز، چشمه غلام ویس، حجت‌آباد، تراز و بره، مله‌هانه، تازه‌آباد، امیرآباد، کری‌زاغه، سرچمن، گرماب، قروچنگ، سیاه‌خانی، چشمه‌آلوچه، خلیل‌اله، علی‌آباد، کرتویچ‌علیا، کرتویچ‌سلفی، ازنا بعلیا، ازنا ب سلفی، چشمه‌بیگلر، چشمه‌قنبر، کنک، کرم‌بست، اسلام‌آباد بزه‌رود) و ۲۶ روستای دارای سکنه دارد. دشت دینور از رسوبات رودخانه‌های دینور و کنگرشاه به وجود آمده است. این دشت به لحاظ مناظر طبیعی، بسیار زیبا و منحصر به فرد است. بویژه آنکه روستا در دامنه کوه واقع شده و باغات پلکانی دارد. اطراف روستای کندوله با کوههایی احاطه شده است که چشم اندازهای بسیار زیبا و تماشایی دارند. آب و هوای کندوله معتدل و کوهستانی است در بهار و تابستان معتدل و در پاییز و زمستان سرد است. شهرستان صحنه با وسعت ۱۳۶/۸۵ کیلومتر مربع (تقریباً ۵/۹ درصد از مساحت استان کرمانشاه). براساس سرشماری مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵، جمعیت آن ۵۲۲ نفر (۱۶۱ خانوار) بوده است و در حال حاضر ۷۷۷ نفر جمعیت دارد (مرکز بهداشت روستای کندوله، ۱۴۰۳).

عکس ۳. روستای کندوله، ۱۴۰۳

مردم روستای کندوله به زبان کردی هورامی سخن می گویند، آنان مسلمان و پیرو مذهب شیعه جعفری هستند. روستای کندوله از طریق شهرهای کرمانشاه، صحنه و کامیاران قابل دسترسی است و جاده های منتهی به این روستا از شهرهای مزبور و مناسب آسفالت است. این روستا معابر عریض دارد و دربرخی از آنها درختان بلند و نه‌رهای آب، فضای دلپذیری را به وجود آورده است. رایج‌ترین بازی‌های روستای کندوله عبارتند از قل قلان، که نوعی بازی شبیه «لی لی» است و بازی پهلان(پلان)، که نوعی بازی سنگ‌پرانی با دست، به سوی هدف می‌باشد. از انواع دیگر بازی‌های مردم این روستا می‌توان به شال دورکی، اکل مک، تران و ترنه بازی و زره مشتکی اشاره کرد.

بازی شال‌دورکی

بازی پهلان

عکس ۴. بازی های روستای کندوله، ۱۴۰۳

وجه تسمیه

در مورد وجه تسمیه این روستا، نظرهای متعددی وجود دارد که معتبرترین آن به قرار زیر است. روستای تاریخی کندوله با قدمت حدود سه هزار ساله، یکی از کهن‌ترین زیستگاه‌های انسان در منطقه دینور است. قدمت بالا و طبیعت بی‌نظیر، دو عنصر ارزشمند روستای کندوله به شمار می‌روند. این قدمت به دوره ساسانیان برمی‌گردد. منطقه کندوله بعد از ورود اسلام، رونق گرفت، در زمان آل‌بویه حیات و نشاط بیشتری پیدا کرد و روستای کندوله شکل گرفت. روستای کندوله قدمت سه هزار ساله دارد. روستای کندوله در گذشته‌های دور مرکز حکومت آلدوله و جایگاه پادشاهان ساسانی بوده است. تلفظ محلی این روستا «که‌نوله» است که «کند» در زبان ترکی به معنای روستا است و چون این ده مرکز حکومت الدوله و جایگاه شاهزادگان ساسانی بوده به همین دلیل به کندوله تغییر نام داده است بنا به اظهار نظر ریش سفیدان و اهالی روستا کندوله از دو واژه کند که واژه ای ترکی به معنای روستا می باشد و دول که واژه ای کردی و به معنای دره است تشکیل شده و معنای واقعی آن روستای دره ای است.

دلایل جغرافیایی شکل‌گیری و استقرار

بستر مکانی روستاها از نظر استحکام در مقابل حوادث غیر مترقبه تولید خاک جهت فعالیت کشاورزی و نفوذ آب‌های سطحی دارای اهمیت است (سعیدی، ۱۹۹۸: ۴۴). بررسی وضعیت توپوگرافی شهرستان صحنه نشان دهنده سیمای کوهستانی این شهرستان است. بیشترین میزان اراضی کوهستانی در سه دهستان خدابنده لو، حر و کندوله مشاهده می‌شود. به ترتیب ۷۳/۵، ۷۰/۳۷، ۷۰/۴۶ درصد از وسعت این سه دهستان کوهستانی است. دهستان کندوله ۱۴۰۳۱ هکتار کوه که معادل ۷۰/۴۶ درصد، ۱۸۶۸ هکتار کوهپایه که معادل ۹/۳۸ درصد، ۳۹۰۳ هکتار دشت که معادل ۱۹/۶۰ درصد، ۱۱۲ هکتار وسعت (منطقه مسکونی) که معادل ۰/۹۵ است. با تطبیق موقعیت استقرار روستاها با وضع پستی بلندی‌های شهرستان بیانگر آن است که از مجموع ۱۸۹ آبادی دارای سکنه این شهرستان در سال ۱۳۹۰ حدود ۹/۵ درصد (۱۸ روستا) دارای موقعیت کوهستانی، ۱۳/۸ درصد (۲۸ روستا) دارای موقعیت کوهپایه‌ای یا دامنه‌ای و ۷۵/۷ درصد (۱۳۳ روستا) دارای موقعیت دشتی هستند. بر این اساس، با توجه به وسعت هر یک از سه منطقه کوهستانی، کوهپایه‌ای و دشتی شهرستان و همچنین نسبت‌های توزیع سکونتگاه‌های روستایی در هر یک بر اساس مقیاس آبادی، علی‌رغم وسعت ۵۶/۳ درصد مناطق کوهستانی، حدود ۹/۵ درصد روستاها در این مناطق استقرار یافته‌اند. در دهستان کندوله ۱۶ آبادی تیپ دشتی، ۵ آبادی تیپ کوهپایه‌ای، ۵ آبادی تیپ کوهستانی دارد. تطبیق موقعیت استقرار روستاها با وضع پستی بلندی‌های شهرستان بیانگر آن است که از مجموع ۱۸۹ سکونتگاه روستایی دارای سکنه در شهرستان صحنه در سال ۱۳۹۰، حدود ۶۰/۳ درصد (۱۱۳ روستا) در طیف ارتفاعی ۱۲۵۰-۱۵۰۰ متر قرار گرفته‌اند. از مجموع سکونتگاه‌های روستایی واقع در این طیف ارتفاعی، ۳۶/۲ درصد سکونتگاه‌های روستایی دهستان کندوله (۱۲ روستا) را در این طیف ارتفاعی استقرار یافته‌اند. در طیف ۱۷۵۰-۱۵۰۰ متر، ۵۰ روستا معادل ۲۶/۵ درصد از کل روستاهای شهرستان مستقر هستند. که از این مجموع ۲۳ درصد در دهستان کندوله (۱۲ روستا) را شامل می‌شود. یا به عبارت دیگر ۳۶/۲ درصد روستاهای دهستان کندوله در این طیف ارتفاعی مستقر هستند. در طیف ۲۰۰۰-۱۷۵۰ متر، ۲۳ روستا معادل ۱۲/۷ درصد کل روستاهای شهرستان مستقر هستند. که ۸/۳ درصد در دهستان کندوله (۲ روستا) واقع شده‌اند. یا به عبارتی ۰/۱ درصد روستاهای کندوله در این طیف ارتفاعی مستقر هستند. شیب در استقرار سکونتگاه‌های روستایی هم از نظر موقعیت مکانی روستا به طور مستقیم، هم ایجاد شرایط مناسب‌تر معیشت (تولیدات کشاورزی) مؤثر است. اصولاً انجام فعالیت‌های کشاورزی و به خصوص فعالیت‌های زراعی در سطوح کم شیب ممکن است عدم کارایی ابزار و تجهیزات کشاورزی در سطوح شیب‌دار، افزایش فرسایش خاک در سطوح شیب‌دار، افزایش فرسایش خاک در سطوح شیب‌دار زیر کشت و غیره گویای اهمیت نقش شیب در فعالیت‌های کشاورزی می‌باشد. حداکثر شیب مجاز برای جهت فعالیت‌های زراعی ۱۵ درجه می‌باشد. در غیر اینصورت کشاورزان با محرومیت از دریافت یارانه ادوات، یارانه نهاده‌های تولیدی و ... مواجه می‌گردند (جعفری‌گلو، ۲۰۱۳). بررسی وضعیت شیب اراضی در محدوده شهرستان صحنه نشان می‌دهد که قریب به ۳۶ درصد اراضی شهرستان دارای شیب کمتر از ۱۲ درصد هستند. از نظر شیب ۶۳ درصد از وسعت شهرستان صحنه دارای شیب بالای ۱۲ درصد هستند. تطبیق موقعیت استقرار روستاها با وضع شیب شهرستان بیانگر آن است که اراضی دارای شیب بالای ۱۲ درصد عمدتاً در دهستان‌های خدابنده لو، حر، کندوله می‌باشد. که به ترتیب ۸۳، ۸۲/۶۳ و ۷۳/۰۱ درصد اراضی شیب بیش از ۱۲ درصد دارند.

عکس ۵. موقعیت جغرافیایی روستای کندوله، ۱۴۰۳

آب و هوا

براساس نقشه طبقه بندی اقلیمی شهرستان صحنه تمامی دهستان دینور، قسمت اعظم دهستان های حر، کندوله و خدابنده لو، بیش از نیمی از دهستان هجر و بخش کوچکی از دهستان صحنه که نیمه شمال آن را تشکیل می دهد، در طبقه بندی اقلیمی نیمه مرطوب قرار دارد. غرب دهستان کندوله در اقلیم مرطوب قرار دارد. متوسط بارندگی سالانه شهرستان صحنه ۶۰۲ میلی متر محاسبه شده است. بیش ترین میزان بارندگی در دهستان کندوله ۷۲۸/۹ میلی متر بوده است. روستای کندوله دارای آب و هوای کوهستانی سرد و براساس روش دومارتن نیمه خشک است. بارندگی از نیمه دوم مهرماه آغاز و در نیمه اول خردادماه به پایان می رسد. میانگین دمای سالانه ۱۸/۵ سانتیگراد و میانگین بارش سالانه ۴۳۴/۲ میلیمتر است. منطقه کندوله از نوع پوشش گیاهی بیشتر از نوع مرتعی تشکیل شده است (منصوری و جهان بخش، ۱۳۹۸).

پوشش گیاهی و حیات جانوری

دورتا دور روستای کندوله را کوهها احاطه کرده اند. این کوهها در بهار و تابستان پوشیده از گیاهان دارویی و گل های رنگارنگ و در زمستان پوشیده از برف هستند. روستای کندوله در کوهپایه بنا شده است و از شمال به کوه «کوله بزرگ» و «دره قلعه»، از شمال غرب به کوه «خره سیاه»، از غرب به کوه «۱۶ تپه» و از جنوب به کوه «پیر آفتاب» می رسد. مردم کندوله برای گیاهان و جانوران منطقه ارزش اقتصادی، بهداشتی و اجتماعی قائل هستند. فهرست گونه های گیاهی منطقه کندوله به این صورت است که بزرگترین خانواده های گیاهی در منطقه می توان به گرامینا^۱ با ۱۵/۵۱ درصد، کامپوزیتا^۲ با ۱۳/۷۹ درصد، با ۱۰/۳ درصد، لگومینوزا^۳ با ۹/۴۸ درصد و لابیاتا با ۸/۶۴ درصد اشاره کرد. از نظر شکل زیستی، ۴۱/۳ درصد همی کریپتوفیت ها^۴، ۳۳/۶ درصد کامفیت ها^۵، ۸/۶ درصد ژئوفیت ها^۶ و ۵/۱ درصد فانروفیت ها^۷ بودند. بالاترین درصد گونه های همی کریپتوفیت ها نشان دهنده اقلیم سرد و کوهستانی منطقه مورد مطالعه است. انواع درختان کیکم، بلوط، گویج، بالالوک، ارژن و همچنین پونه، گل گاوزبان، گل ختمی، بومادران و گون که مصارف

¹ Graminae

² Compositae

³ Leguminosae

⁴ Labiatae

⁵ Cryptophytes

⁶ Comfits

⁷ Geophytes

⁸ Phanerophytes

دارویی نیز دارند، منطقه را به ویژه در بهار و تابستان به بهشتی زیبا مبدل می‌سازند. و همچنین زیستگاه انواع پرندگان و جانورانی مانند کبک، تیهو، گرگ، روباه و خرگوش است. گونه‌های مرتعی غالب منطقه شامل:

جدول ۱. اسامی گیاهان و درختان بصورت معادل علمی، فارسی (منبع: باقرآبادی، ۱۴۰۱)

نام محلی	نام علمی	معادل فارسی
افرا	<i>Acer monspessulanum</i> L	کیکم-افرا
بلو	<i>Quercus persica</i> Jaub. & Spach	بلوط
گویج	<i>Crataegus</i>	زالزالک
بالالوک	<i>Prunus incana</i>	آلبالوی وحشی
ارژن	<i>Prunus scoparia</i>	پسته وحشی
پونه	<i>Mentha pulegium</i>	پونه
گله گاو زوان	<i>Echium</i>	گل گاوزبان
هیرو	<i>Alcea arbelensis</i> Boiss. & Haussk	ختمی
برنجاس	<i>Achillea mille folium</i>	بومادران
گونگ	<i>Astragalus</i>	گون
کن گر	<i>Gundelia tournefortii</i> L	کنگر
ریواس	<i>Rheum</i>	ریواس
بابونه	<i>Anthemis odontostephana</i> Boiss.	بابونه
علف	<i>Hordeum bulbosum</i>	جو پیازی
چارو علفی	<i>Bromus tom entellus</i>	علف پشمکی (چارو علفی)
چمن پیازی	<i>Poa bulbosum</i>	چمن پیازی

عکس ۶. پرندگان و حیوانات روستای کندوله، ۱۴۰۳

فرهنگ و فولکلور

زبان و مذهب

زبان مردم هورامان تفاوت چندانی با دیگر شاخه‌های کردی ندارد و باورمندان به نظریه مکنزی در میان زبان‌شناسان کرد اندک بوده و بیشتر آنها گورانی، هورامی را جزوی از خانوادهٔ زبانهای کردی دانسته‌اند. تقریباً همه زبان‌شناسان کرد غیر هورامی دیدگاه مکنزی درباره مستقل بودن زبان هورامی، رده‌بندی آن ذیل گورانی و عدم تعلق آن به زبان کردی را نقد کرده‌اند. همچنین به استثنای چند نفر اکثریت قریب به اتفاق پژوهشگران زبان‌شناس هورامان هم نظریه مکنزی مبنی بر غیر کردی بودن هورامی را نقد کرده و با

استناد به داده های زبانی و بررسی تطبیقی آنها با دیگر گویش های کردی نشان داده اند که شباهته ای هورامی به آنها از میزان تفاوتها بیشتر است. مردم روستای کندوله به زبان کردی با گویش هورامی سخن می گویند، آنان مسلمان و پیرو مذهب شیعه جعفری هستند. مردمان این روستا تنها اروامی های پیرو مذهب شیعه در استان کرمانشاه به حساب می آیند. کندوله، شریف آباد و پرنیان تنها روستاهای اورامی زبان شهرستان صحنه هستند. کندوله از طوایف معروف در منطقه ی کرمانشاه است. کندوله دارای خاندان علمای محلی بوده است. اهالی کندوله پیرو مذهب اثنی عشری هستند و به گویش هورامی تکلم می کنند. کندوله زادگاه شاعران و علمای برجسته کردی بوده است. الماس خان کندوله ای، ملک بیستون، ملارضا و مرحوم محمد باقر بانیانی از شاعران خوش قریحه کندوله ای هستند. آرامگاه الماس خان، از شاعران کرد در این منطقه، متأسفانه در سال های اخیر دچار تخریب شده است و نیاز به مرمت دارد. اهالی کندوله بهلول را که در دوره عباسی به مجنون عاقل معروف بود، منسوب به کندوله می دانند. اهالی کندوله، بهلول از عقلای مجانین دوره ی عباسی را منسوب به این منطقه می دانند. طایفه کندوله به تیره های متعدد تقسیم می شوند و در محل سکنی خود، سه محله اصلی، محله بالا، محله متوسط و محله پایین را تشکیل می دهند. تیره های محله بالا و سران تیره ها: ۱- تیره چراغه (کدخدا کاکای) ۲- تیره باقره (میرزا رجب خان) ۳- تیره رضا ویس (میرزاخان) ۴- تیره جهان ویس (کدخدا الله مراد) ۵- تیره شهیارک (کامبارک) ۶- تیره زنگله (جانعلی) ۷- تیره حسینعلی وکیل باشی ۸- تیره کاصیدیم (محمد ولی) ۹- تیره داروغه (شاه کرم) ۱۰- تیره مشهدی حسین (ملک مهرخان). تیره های محله وسط (سمایله): ۱۱- تیره شامبیانی (محمد علی خان کندوله ای) ۲- تیره غلامعلی (میرزا سبزی علی) ۳- تیره ملا صالح ۴- تیره صوفی محمد حسین ۵- تیره مخموله (محموده) ۶- تیره شرف الملک ۷- تیره استاد اسمائیل ۸- تیره استاد قاسم ۹- تیره دوم (گیوه کش ها) ۱۰- تیره مؤمنه. تیره های محله پایین (وارده): ۱- تیره مامه حسینعلی - تیره شامبیاتی (محمدعلی خان کندوله ای) ۲- تیره غلامعلی (میرزا سبزی علی) ۳- تیره ملا صالح ۴- تیره صوفی محمد حسین ۵- تیره مخموله (محموده) ۶- تیره شرف الملک ۷- تیره استاد اسماعیل ۸- تیره استاد قاسم ۹- تیره دوم (گیوه کش ها) ۱۰- تیره مؤمنه تیره های محله پایین (وارده): ۱- تیره مامه حسینعلی ۲- تیره بابا ۳- تیره آخوندها ۴- تیره علی سلیمه ۵- تیره کاکا ۶- تیره باوکه ۷- تیره خره کلی ۸- تیره جماعت سیاه ۹- تیره عراقی ها ۱۰- تیره دراویش ۱۱- تیره ملازمان ۱۲- تیره محمد کرمانی- ۱۳- تیره فرهاد کندوله (جغرافیای تاریخی و تاریخ مفصل کرمانشاهان جلد ۱ ص ۴۴۳).

عکس ۷. آرامگاه الماس خان کندوله ای در روستای کندوله، ۱۴۰۳

اداره امور روستا

در گذشته به طبع اداره روستاها بر عهده ی خان ها بود و آنها با روستاییان با عنوان ارث موروثی رفتار میکردند و روستاییان از خود هیچ آزادی نداشتند در روستای کندوله نیز سیستم ارباب رعیتی وجود داشته اما نه به شکلی که در روستاهای دیگر بوده در گذشته

مدیریت این روستا برعهده خوانین و مالکین و سرپرستان طوایف محلی بوده است. اما در حال حاضر روستا در تمام محورها توسط دهیار و شورای روستا اداره میشود. مدیریت روستایی در محورهای مدیریت زمین و تولید کشاورزی، مدیریت زیرساختها و خدمات زیربنایی، مدیریت مالی و نظام درآمد هزینه برای روستاها، مدیریت محیط زیست و توسعه پایدار و مدیریت برای کاهش فقر و عدالت اجتماعی قابل بررسی است.

معماری و بافت روستای کندوله

روستای کندوله در ناحیه کوهستانی استقرار یافته و آب و هوای آن معتدل و کوهستانی است. در واقع از آنجایی که آب و هوای کندوله در بهار و تابستان معتدل و در پاییز و زمستان سرد است. بهترین زمان سفر به این روستا در دو فصل اول سال است. معابر پهن و مشجر روستای کندوله که در کوهپایه استقرار یافته بافت روستای کندوله متمرکز و دارای معابر عریض است. در برخی از کوچه‌ها، درختان کهنسال و بزرگ وجود دارند و نهر آبی جاری است. این مناظر بسیار نمای روستا را دیدنی می‌کنند. خانه‌های خشتی و گلی روستای کندوله معمولاً ایوان دارند و به شکلی بومی و منحصربه‌فرد ساخته می‌شوند. دیوار خانه‌های روستای کندوله، بسیار ضخیم هستند. معماری خانه‌های روستای کندوله سبب می‌شود تا در زمستان‌های سنگین منطقه، گرم‌تر بمانند. پنجره‌های کوچکی در این دیوارها تعبیه شده است. سقف خانه‌های روستای کندوله با تیرهای چوبی و گل ساخته می‌شود. در سال‌های اخیر برای مقاوم‌سازی از مصالح به روز تر مثل آهن، گچ، آجر و سیمان استفاده می‌شود که البته این موضوع، ظاهر روستا را از حالت سنتی و خاص قدیمی خارج می‌کند.

عکس ۸. بافت سنتی روستای کندوله، ۱۴۰۳

خوراک و غذاهای محلی

از انواع غذاهای متداول در روستای کندوله می‌توان به دوغینه که با بلغور گندم و دوغ ترش پخته می‌شود، آش شلغم که با شلغم، آب انارو بلغور گندم تهیه می‌شود، آش ترش که با حبوبات و سبزی‌های معطر و دوغ پخته می‌شود و همچنین به نوعی دلمه محلی و فسنجان اشاره کرد. علاوه بر این ها، شیر، کره، ماست، پنیر و روغن حیوانی و... از فرآورده‌های لبنی کندوله هستند که به شیوه سنتی تهیه می‌شوند و خوردنشان در سفر به این روستا خالی از لطف نیست.

عکس ۹. غذای سنتی روستای کندوله، ۱۴۰۳

لباس سنتی

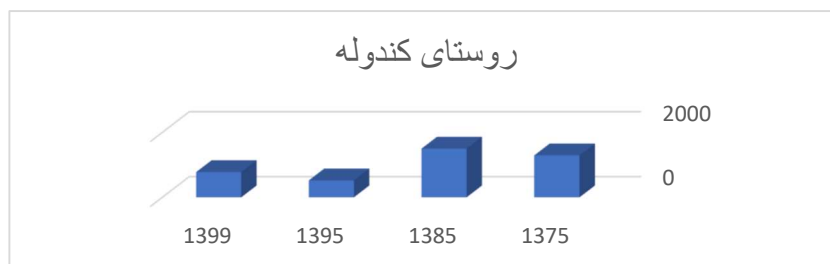
لباس زنان روستای کندوله شامل سربند (زنان کرد پوشش‌های متنوعی برای موهای خود استفاده می‌کنند. انواع کلاه و سربند با تزئینات ویژه که لباس کردی آن‌ها را به یک پوشش زیبا و باشکوه تبدیل می‌کند)، پیراهن بلند (پیراهن بلند زنان کردی است که دوختی ساده دارد. اما بر روی آن چندین تکه لباس دیگر پوشیده می‌شود. کراس شکلی آزاد دارد و در قسمت پایین تنه کاملاً گشاد است. این لباس معمولاً با استفاده از پارچه‌های نفیس و گرانبها دوخته می‌شود)، کلنجه (نیم‌تنه‌ای است که روی پیراهن بلند می‌پوشند و در اورامان و کرد های جنوبی آن را «سوخمه» می‌نامند و از پارچه‌ری یا مخمل دوخته می‌شود)، قبا و جافی (جافی شلوار کردی زنانه است. این شلوار مانند شلوار کردی مردانه، از بالا گشاد است و در قسمت میچ پا تنگ می‌شود. جنس جافی در شرایط مختلف می‌تواند متفاوت باشد. به طور مثال جافی که زنان کرد در مراسم سنتی به پا می‌کنند با جافی که هنگام کارهای روزمره می‌پوشند متفاوت است. جافی رسمی از پارچه‌های گرانبهاتر دوخته می‌شود. اما به طور کلی برای دوخت شلوار کردی زنانه از پارچه‌های نخی سبک و نرم استفاده می‌شود. به جافی در بعضی مناطق درپه هم می‌گویند. البته تفاوت اندکی بین جافی و درپه وجود دارد که مربوط به قسمت پایینی و میچ پای شلوار می‌شو) است. مردان از عرق‌چین، سربند، کرواسی فقیانه (پیراهنی است با آستین‌های بلند که به «فقیانه» موسوم‌اند؛ جنس این پیراهن معمولاً ابریشم بوده؛ لازم است ذکر شود که بلندی آستین‌ها از میچ هم عبور می‌کند و این بلندی به حدی بوده که مردان هنگام شستن دست‌ها دو سر آستین را پشت گردن گره می‌زدند تا از خیس شدن آن‌ها جلوگیری کنند)، کوله‌بال (فرنجی یا کول باله از دیگر پوشش‌های لباس کردی روپوشی است پشمی مخصوص مناطق کوهستانی و برای جلوگیری از سرما و گرمای منطقه و عوارض ناشی از آن مانند عفونت سینه، کمر درد، درد کلیه تولید می‌شود. فرنجی، پسک و یا کوله‌بال با ۵۰۰ سال قدمت از لباسهای محلی کردستان است که امروزه به صورت صنایع دستی منطقه اورامانات درآمدی است. فرنج به صورت کاملاً سنتی و از مواد اولیه طبیعی مانند پشم، بز و گوسفند در کارگاههای کوچک و سنتی بافته می‌شود)، قبا، شال (پارچه‌ای آجری رنگ نواری و گران قیمت که از آن کوا و پانتول می‌سازند)، سلته، جافی، جوراب و گیوه (گیوه همان کفش سنتی مردان کرد است که معمولاً به رنگ سفید یا شیری دوخته می‌شود. برای دوخت گیوه، که تماماً به صورت دستی انجام می‌شود، از نخ قالی استفاده می‌کنند. زیره آن نیز از جنس چرم است). استفاده می‌کنند.

عکس ۱۰. لباس سنتی مردم روستای کندوله، ۱۴۰۳

جمعیت

براساس نتایج سرشماری سال ۱۳۷۵، روستای کندوله ۱۲۹۱ نفر جمعیت داشته است که در سال ۱۳۸۵، به ۱۵۰۰ نفر افزایش یافته است. درآمد اکثر مردم روستای کندوله از باغداری و دامداری تأمین می‌شود. روستای کندوله براساس سرشماری سال ۱۳۹۵، دارای جمعیت ۵۲۲ نفر، ۱۶۱ خانوار، ۲۴۲ زن و ۲۸۰ مرد می‌باشد. براساس سرشماری سال ۱۳۹۹ جمعیت روستای کندوله به ۷۷۷ نفر رسیده است. بر اثر خشکسالی که در چندین سال اخیر تکرار شده است و خیلی از مردم روستا که منبع درآمد آنان محصولات باغی و زراعی بوده است با مشکل روبه رو شده اند جمعیت روستای کندوله کمتر شده و بیشتر پیرمردها و پیرزنان ساکن روستا هستند که منبع درآمد آنان از کمیته امداد و یارانه تأمین می‌شود و بقیه اهالی به خاطر آینده فرزندان خود که بتوانند ادامه تحصیل بدهند و همچنین مشکلات اقتصادی که شامل ناکافی بودن درآمد حاصل از محصولات کشاورزی و باغی منجر به مهاجرت به شهرهای اطراف شده است. خیلی از اهالی روستای کندوله مهاجرت فصلی دارند به این صورت که در تابستان‌ها که فصل برداشت محصول است به روستای خود بر می‌گردند و در زمستان روستا را ترک کرده البته حضور آنها هم بصورت سکونت دائم نیست.

نمودار ۱. توزیع جمعیت روستای کندوله، ۱۴۰۳

آموزش و سواد

در روستای کندوله فقط در میان پیرمردان و پیرزنان می‌توان افراد بی‌سواد را پیدا کرد. کسانی که دیگر خیلی سالخورده هستند و چندان احتیاجی به سواد ندارند. اما گاهی در میان زنان و مردان نه چندان سالخورده هم افرادی پیدا می‌شوند که بی‌سواد هستند. این روستا دارای یک مدرسه ابتدایی (سعدی)، یک مدرسه راهنمایی (امیرکبیر) و دبیرستان (دوازه بهمن) می‌باشد. مدرسه ابتدایی و راهنمایی کندوله بصورت مختلط است. به علت تعداد کم دختران روستا امسال در مقطع اول راهنمایی یک دختر در روستا بود و این

باعث شد که برای ادامه تحصیل به شهرهای مجاور برود با وجود بودن مدرسه در روستا چون تعداد دانش آموز برای تشکیل کلاس کافی نیست این دختر خانم مجبور به ترک روستا شده است. دبیرستان دخترانه در روستای کندوله به خاطر تعداد کم دختران دایر نشده است و دبیرستان موجود به صورت شبانه روزی است و پسرانه است که از روستاهای نزدیک به این دبیرستان می آیند. و دختران روستا برای مقطع دبیرستان به دینور و میانراهان می آیند.

عکس ۱۱. دبیرستان ۱۲ بهمن مدرسه ابتدایی سعدی روستای کندوله، ۱۴۰۳

اقتصاد و معیشت

۱.۱. زراعت

با توجه به کوهپایه ای بودن روستای کندوله اراضی زراعی روستا به صورت کشت دیم است. در روستای کندوله نزدیک به ۲۰۰ هکتار اراضی زراعی وجود دارد و اراضی بیشتر بصورت دیم است که سالیانه به زیر کشت محصولاتی مانند گندم، جو و نخود می رود. کشاورزی در کندوله بیشتر بصورت کشت گندم است و اهالی از گندم برداشت شده مقداری را برای تهیه غذا بر می دارند و مابقی آن را می فروشند. در گذشته مردم برای آسیاب کردن گندم خود از آسیاب‌های آبی استفاده می کردند آسیاب خال، پنج آسیاب، آسیاب سیاه خانی و آسیاب دره آسیاب استفاده می کردند اما الان آسیاب‌ها غیر قابل استفاده اند و یک آسیاب گازوئیلی هست که بعضی از اهالی برای آسیاب کردن گندم از آن استفاده می کنند اما بیشتر به خاطر وجود امکاناتی مثل نانوائی بیشتر اهالی دیگر به سراغ آسیاب‌ها نمی روند و این عاملی است برای فراموش شدن سنت استفاده از آسیاب‌های آبی است. برخی از چالش‌های بخش کشاورزی روستای کندوله عبارت است از: ناپایداری در بارندگی، عدم تعادل سفره‌های آب زیرزمینی، تغییرات اقلیم، عدم حمایت مسئولین از بخش کشاورزی، برداشت بی رویه از آبهای زیرزمینی، چاه‌هایی که غیرمجاز حفر می شود، و چشمه‌های پرآبی که در مسیر خشکسالی قرار گرفته، همه و همه، باعث بی رونق شدن کشاورزی در روستا کندوله گردیده است.

عکس ۱۲. مزارع روستای کندوله، ۱۴۰۳

۲. باغداری

سابقه‌ی باغداری کندوله به دلیل تجربه‌ی بالای باغداران کندوله ای که حاصل میراث پدران آنهاست گویای قدمت بالای آنها در باغداری است که منجر به تولید بهترین نوع از انواع انگورها شده است که شهرت جهانی پیدا کرده است. و ۴۱۸ هکتار اراضی روستای کندوله بصورت باغ است. آبیاری به شکل غرقابی بوده و بصورت سنتی با بیل به شخم زدن زمین و باغ خود می پرداختند. از ۱۵ فروردین شروع به اسپار باغات خود می‌پردازند تا اول تیر ماه موقع اسپار کردن است. در بهار اگر باران زیاد نبارد باغات نیاز به آبیاری دارند. در تابستان که انگور که رسید آب را قطع می کنند تا ۵۰ روز از تابستان برود آبیاری می کنند و با توجه به نوع انگورها، میزان و تعداد دفعات آبیاری متفاوت است بعضی از انگورها مثل حلقو، عسگری قرمز و فرخی اینا تا دو ماه تابستان نیاز به آبیاری دارند اما انگور عسگری که زیاد آبیاری شود خراب می شود و آبکی می شود و کیفیت آن پایین می‌آید. بعد از چیدن انگور دوباره اگر آب باشد خوب است که باغ را آبیاری کرد برای اینکه برای سال دیگه بارور بشه و درخت شرایط مطلوبی برای میوه دهی در سال پیش رو خود داشته باشد. سیستم آبیاری در روستا به صورت گردشی است یعنی با توجه به مترائ زمین آب بین اهالی برای آبیاری باغات خود گردش دارد. بین تعداد کسانی که باغ دارند و با توجه مساحت زمینی که در اختیار دارند گردش آب داریم یعنی هر باغداری که زمین بیشتر داشته باشد ساعت آبیاری بیشتری دارد و طی زمانی که آب در بین زمین های باغداران در گردش است زمانی که نوبت به او می رسد زمان بیشتری برای آبیاری دارد. ساعت های آبی به شکل ۱۰، ۱۲، ۱۶ ساعت است. مسیرهای باغی آنها شامل چشمه چپای بالا، سیاه سنگ، شاه جو، بان جو، میان باغان، میرانبر، چشمه حافظ پایین و بالا، چشمه چپای پایین، دره آسیاب، عالی دره، عثمان دره پایین و بالا. باغات کندوله به ۱۸۰۰ قطعه می‌رسند که در نهایت زیبایی، با تلاش و همت اهالی کندوله آباد شده‌اند. روستای کندوله دارای تاکستان‌های زیبا، متنوع و متعدد است. در فصل تابستان، خوشه‌های انگور آن نمای بهشتی به باغ و روستا می‌دهند. در کندوله ۲۳ نوع انگور براداشت می‌شود که این تنوع در دنیا بی نظیر است. باغ‌ها و تاکستان‌های این منطقه در اوج زیبایی و غالباً پلکانی هستند. این باغ‌ها عمدتاً انگور، زردآلو، سیب، گلابی و هلو هستند. که بازار فروش این محصولات استان های کرمانشاه و سنندج است.

عکس ۱۳. باغات روستای کندوله، ۱۴۰۳

دامداری

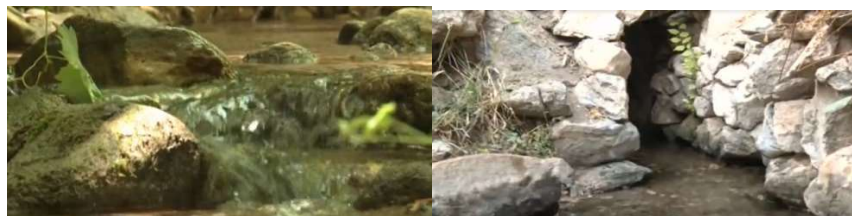
در آمار سال ۱۳۹۲، در روستای کندوله مساحت مرتع ۱۹۳۱/۷۵۰۰ هکتار بوده است و ۱۹۲۸ راس دام داشتند که این تعداد مربوط به سه روستای کندوله، شریف آباد و پریان می باشد. ۱۷۳۶ رأس گوسفند و بز(دام کوچک)، ۱۰۲ رأس گاو و گوساله، ۹۰ رأس اسب و

الاغ ثبت شده است. که این آمار نسبت به گذشته کمتر شده است. چه در گذشته و چه در زمان حال، صاحبان گله های بزرگتر به صورت انفرادی و صاحبان گله های کوچکتر به صورت گروهی چوپان استخدام می کردند و قراردادهای آنها یکساله بوده است. دستمزد هم در گذشته به صورت دام و فرآورده های دامی و امروزه به صورت وجه نقد است. در کندوله، در کنار فرآورده های لبنی می توان موارد زیر را نام برد: شیر، ماست، کره، پنیر، دوغ، کشک. که علاوه بر مصرف خانگی برای فروش در بازارهای محلی که در سطح روستا در ایام خاصی از سال برگزار می شود به فروش می رسد. این محصولات مورد توجه گردشگرانی است که به این روستا می آیند و در خانه های بوم گردی اقامت دارند معمولاً از این محصولات استقبال زیادی می کنند. معضل اساسی که هست اینست که بین مردم و دولت (منابع طبیعی) هیچ گونه اعتمادی وجود ندارند و پذیرش اینکه دولت مدیریت مرتع را به آنها واگذار کند و به آنها نیز در احیای مرتع کمک کند برای اهالی قابل درک و پذیرش نیست. حاله مدیریت طرحی از سوی منابع طبیعی برای بهره برداری از منابع طبیعی است که طبق این طرح مرتع به اهالی روستا (بهره برداران) واگذار می شود و هیچ عوارض سالیانه ای پرداخت نمی شود و برای غنی شدن مرتع به مرتع دارن بذور مرتعی از قبیل (ماشک، کنگر، زازالک، بادام) داده می شود مشروط به اینکه دامداران قبل از اجرای این طرح باید عوارض سالیانه برای استفاده از مرتع به ازای هر دام و تعداد سال هایی که عوارض پرداخت نکردند را پرداخت کنند تا بتوانند مدیریت استفاده از مراتع را به آنها (بهره برداران) داده شود. و اسامی دامداران که عوارض خود را پرداخت کرده اند به عنوان دامداران مجاز منطقه شناسایی می شوند که حق استفاده قانونی از مراتع را دارند. این موضوع منجر به اختلاف بین اداره منابع طبیعی و اهالی روستای کندوله شده است که اسم هیچکدام از اهالی روستا در لیست دامداران مجاز نیست و این یعنی اینکه روستاهای شریف آباد و پریان که با کندوله جز یک پلاک مرتعی هستند حق استفاده از مرتع آنها دارند اما اهالی روستا دامدار مجاز نیستند این منجر به نارضایتی اهالی روستا شده است. اهالی روستای معتقدند که در زمینه توجیه نشدند و نماینده ای آنها که این طرح را امضا کرده به آنها هیچ گونه اطلاعی نداده است و از آنجایی که این طرح ۳۰ ساله است آنها خواستار تجدید نظر در این طرح هستند. طی مصاحبه ای که با کارمندان منابع طبیعی شهرستان صحنه داشتم آنها (کارمندان) عنوان کردند که بودجه منابع طبیعی طی سالهای گذشته کمتر شده است و در مقایسه با سالهای قبل وضع منابع طبیعی بدتر و روبه تخریب و زوال گونه های مرتعی پیش رفته است. پیشنهادت منابع طبیعی برای احیای مرتع: غرق کردن منطقه به این صورت که مرتع به چند قسمت تقسیم کنند و هر سال به قسمتی از آن استراحت بدهند که مرتع قابلیت احیای خود را داشته باشد، بذرکاری، کپه کاری، بوته کاری، آبخیزداری، کشت گیاهان دارویی، احداث آبخور.

آب کشاورزی، آشامیدنی و چشمه ها

عامل محوری و تعیین کننده در روستای کندوله، آب است. میزان آب برای هر زمین مشخص شده براساس متراژ زمین چه مزرعه و چه باغ باشد ساعت های استفاده از آب برای آنها مشخص شده و حق هیچ کس در آبیاری مزارع و باغات ضایع نمی شود. ساعت های استفاده از آب بصورت ۱۰، ۱۲، ۱۶ ساعت است. قنات که نام دیگر آن کاریز است کانال های زیرزمینی اند که وظیفه رساندن آب مورد نیاز برای کشاورزی و آشامیدن به سطح زمین را برعهده دارند. قنات ها را در اعماق زمین حفر و به وسیله آبراه های مختلف آب را به سمت سطح زمین هدایت می کردند. در ایران در حدود ۴۰ هزار قنات وجود دارد که از نظر تاریخی ارزش زیادی دارند و تا کنون ۱۱ مورد از آنها به عنوان میراث جهانی یونسکو ثبت شده اند. ۵ تا قنات در روستای کندوله موجود می باشد که یکی از قنات ها خشک شده است و این قنات ها توسط علی حسن و نصرالدین امیری حفر شدند و در گذشته منبع تأمین آب کشاورزی و آبیاری باغات و آشامیدنی آنها بوده است. اما امروزه ۴ حلقه چاه مجاز دارند و اسم رودخانه ای که وارد روستا می شود بانیان است که

سرچشمه از کوه‌های کرم‌بیس می‌آید و از سرشاخه‌های رودخانه کرخه است. آب از روستا خارج نمی‌شود و وارد چشمه دره قره قاج می‌شود و منبع تأمین آب برای کشاورزی و آبیاری باغات اهالی روستاست. اسم قنات‌های روستای کندوله شامل ۱. ور کهریز (جلو کاریز)، ۲. سرکه‌ریز (ابتدا کاریز)، ۳. چشمه حافظ ۴. قنات اکبری ۵. قنات میان باغان می‌باشد که به خاطر خشکسالی‌های دهه‌ی اخیر قنات‌های سرکه‌ریز خشک شده و قنات‌های ور کهریز هم خیلی کم آب شده است. اما با توجه به خشکسالی سال‌های اخیر آب این قنات‌ها خیلی کم شده است به صورتی که امکان استفاده از این قنات‌ها برای آبیاری غرقابی باغ‌ها وجود ندارد. تأمین آب آشامیدنی روستا از طریق مجتمع آبرسانی دهستان کندوله تأمین می‌شود و مشکلی در این زمینه ندارند. اما در زمینه آبیاری باغات و مزارع خود دچار مشکل شده‌اند که باغات انگور خیلی از باغداران کندوله‌ای دچار خسارت‌ها و آسیب‌های زیادی شده است. تأمین آب شرب روستا از طریق چشمه‌های موجود در روستا که در نزدیکی روستا هستن و همچنین در منازل چاه وجود داشته و در حال حاضر تأمین آب شرب روستا از طریق لوله کشی است. و چشمه‌ها و قنات‌های موجود در روستا به علت خشکسالی‌های پی‌در پی سطح آب آنها بسیار پایین آمده و آبیاری باغات را با مشکل مواجه کرده است.

عکس ۱۴. چشمه‌های روستای کندوله، ۱۴۰۳

مشاغل

در گذشته در روستای کندوله مشاغلی مانند کفاشی توسط استاد محمد، آهنگری توسط برادران فرخ که اصالتاً ترک بودند و به روستای کندوله مهاجرت کرده بودند و در همون جا هم ازدواج کردند، رنگریزی که توسط استاد عزیز، مسگری استاد عسگر، نجار استاد محمد آقا، مکتب خانه میزآقا محمد، عاقد و محضر دار میرزا زین العابدین، قصابی توسط محمد و احمد که اصالتاً دیوان‌دره‌ای بودند و تنورهایی که زنان کندوله با گل درست میکردن از جمله‌ی آنها ظرفیه خانم بودند رواج داشت. اما امروزه اکثر مردم کندوله به باغداری و دامداری مشغول هستند علاوه بر این فعالیت‌ها به کشاورزی و قالی بافی هم می‌پردازند در کنار این مشاغل تعدادی هم به شغل مکانیکی و تعمیرکاری، نجاری، آهنگری، جوشکاری، شیشه بری، کارگاه چوب، قصابی و فلاغلی مشغول هستند. روستای کندوله ۳ مسجد، ۲ حسینیه، پست بانک، خانه بهداشت و کتابخانه دارد. درآمد اصلی اهالی روستای کندوله از باغبانی و دامداری است. برخی به پرورش گاو و گوسفند مشغول هستند. شیر، کره، ماست، پنیر و روغن حیوانی از محصولات جانبی این پیشه به حساب می‌آیند. روستای تاریخی کندوله با قدمت حدود سه هزار ساله، یکی از کهن‌ترین زیستگاه‌های انسان در منطقه دینور است. قدمت بالا و طبیعت بی‌نظیر، دو عنصر ارزشمند روستای کندوله به شمار می‌روند. این قدمت به دوره ساسانیان برمی‌گردد. منطقه کندوله بعد از ورود اسلام، رونق گرفت، در زمان آل‌بویه حیات و نشاط بیشتری پیدا کرد و روستای کندوله شکل گرفت. قدمت بناهای روستای کندوله به زمان آل‌بویه می‌رسد. مکان‌های برجای مانده از آن دوران، مثل امامزاده پیرافته و قلعه مروان، بقعه نور بخش، حمام

تاریخی و دشت دینور نشان از قدمت بالای این روستا دارند. بر فراز تپه بلند پیرافته، بقعه امامزاده پیرافته قرار دارد که از بناهای مذهب روستا به شمار می‌رود. بنای اولیه امامزاده در آتش‌سوزی از بین رفته و به جای آن بنای جدید ساخته شده است. این بنا شامل یک اتاق و یک ایوان است. سقف اتاق و ایوان با تیرهای چوبی پوشیده شده و بام آن گل‌اندود است. در کنار بقعه، درخت ون کهنسالی وجود دارد که بدون آبیاری پابرجا مانده است. در حوالی دهکده کندوله بقعه نور بخش واقع شده است که محوطه اطراف آن به عنوان گورستان روستا مورد استفاده قرار می‌گیرد. بنای اصلی بقعه نوربخش شامل اتاقی است که از سنگ، خشت و گل ساخته شده است. بقعه مزبور از آثار مذهبی روستای کندوله است. قلعه مروان بر بالای کوه لمه قه‌لا (سیه قلعه) در شمال شرقی کندوله، واقع شده و مصالح بکار رفته در آن از سنگ و ملاط گچ است. مردم کندوله معتقدند که این قلعه محل پنهان شدن مروان خلیفه اموی بوده است. قلعه مروان از آثار تاریخی این روستاست. قالی‌بافی شغل دیگر اهالی کندوله و مهم‌ترین صنایع دستی مردم روستا است. قالی و صنعت قالیبافی با طرح‌های بومی با توجه به طرح‌های کردی و غیر بومی از مهمترین صنایع دستی این روستای توریستی به حساب می‌آید که به عنوان سوغاتی نفیس مورد استفاده قرار می‌گیرد. با توجه به برگزاری بازارهای محلی که در طول سال و در ایام مختلف سال برگزار می‌شود این محصولات و صنایع دستی که کار دست زنان روستایی است عرضه می‌شود.

بوم گردی

در دوره ای زندگی می‌کنیم که زندگی شهری و مدرن شدن آن تأثیرات مخربی بر روی روح و روان انسان‌ها و همچنین جسم آنها گذاشته است. همین مشکلات به علاوه برخی دیگر از مشکلات مردم را به سوی سفر به مناطقی با طبیعت و آب و هوای مناسب کشانده است. یکی از این مناطق روستاها به شمار می‌روند. همین موضوعات نوعی از سفر با نام گردشگری روستایی را به وجود آورده است که سالانه هم بر طرفداران آن افزوده می‌شود. گردشگری روستایی شامل فعالیت‌های متنوعی است که گردشگران در نواحی روستایی انجام می‌دهند. انواع مختلف آن تحت عنوان گردشگری طبیعی، گردشگری فرهنگی، گردشگری بومی، گردشگری دهکده‌ای و گردشگری کشاورزی تفکیک و طبقه‌بندی شده‌اند. گردشگری روستایی به عنوان یک فعالیت تفریحی اجتماعی در نیمه دوم قرن هجدهم در بریتانیا و سپس سایر کشور های اروپایی ظاهر شد در حال حاضر این نوع از سفر در ایران نیز بسیار باب شده است و سالانه افراد زیادی روستاها را برای سفر و حتی اقامت‌های طولانی مدت انتخاب می‌کنند. گردشگری روستایی موجب ایجاد اشتغال، درآمد و کاهش فقر به ویژه در روستاهایی با جاذبه‌های فرهنگی بوده است. روستای کندوله که در استان کرمانشاه و شهرستان صحنه واقع شده است یکی از این روستاها به شمار می‌رود. آب و هوای دلچسب کوهستانی، طبیعت بکر و زیبا، چشمه‌های سرشار از تراوت آب‌ها و... از جمله علل رونق گرفتن گردشگری در روستای کندوله است. روستای کندوله با مردمان مهمان‌نواز خود، جلوه‌ای از تاریخ ایران است و با کمال شکوه، زیبایی و مهربانی در پای کوه‌های سر به فلک کشیده انتظار دوست‌داران تاریخ و طبیعت را می‌کشد. کشور ما ایران، به تاریخ غنی و پرافتخار خود مشهور است. جلوه‌های این شکوه و قدمت در جای‌جای خاک این سرزمین خودنمایی می‌کند. مناطق زیادی در ایران وجود دارند که میراث‌دار تاریخ کهن خود هستند و هنوز دست‌خوش مدرنیته نشده‌اند. این مکان‌ها برای بسیاری از گردشگران و دوست‌داران تاریخ کشورمان بسیار جذاب و دیدنی هستند. روستای زیبای کندوله یکی از این مناطق است که از جاهای دیدنی استان کرمانشاه محسوب می‌شود. روستای کندوله به دلیل بافت قدیمی و قدمت بالای خانه‌های روستایی و ایجاد خانه‌های بوم گردی عاملی موثر در جذب گردشگر بوده است. در روستای کندوله ۹ تا بوم گردی وجود دارد که معروف ترین آنها که دارای بافت سنتی و قدیمی هستند ۱. شامل زران (دارای ۳ اتاق بوده و در ۲ طبقه واقع است. ۲ اتاق در طبقه همکف و اتاق دیگر در طبقه اول قرار دارد)، ۲. بانیان این اقامتگاه ۲ اتاق ۲۵ متری در

طبقه همکف و ۱ اتاق ۳۰ متری در طبقه اول داشته که امکانات رفاهی مشابهی دارند. این اقامتگاه تراسی دلباز با چشم اندازی عالی به کوچه باغات انگور و گردو، ۳. آرتین دینور (این خانه سنتی و قدیمی دارای ۴ اتاق می باشد و در مجموع ظرفیت پذیرش ۲۴ گردشگر را دارد. در تمامی اتاق‌های خانه سعی شده به صورتی ساده و سنتی چیده شوند تا مهمانان بتوانند تجربه یک زندگی ساده روستایی را تجربه کنند). از مزایای این بومگردی، برگزاری تورهایی مانند دوچرخه سواری و کوچه باغ گردی می باشد که گردشگری به یاد ماندنی را برای گردشگران به ارمغان می‌آورد. از جاذبه های گردشگری اطراف اقامتگاه نیز می توان به قلعه مروان (۲۰ دقیقه پیاده)، حمام قاجاری (۱۰ دقیقه)، بیستون (۵۴ کیلومتر) و تفرجگاه دربند (۵۷ کیلومتر) اشاره کرد. هسته ی شکل گیری ایجاد بومگردی در روستای کندوله به روایت نوید امیری وکیل دادگستری و از اهالی روستای کندوله مربوط می شود به زمانی که با اجرای طرح هادی در روستای کندوله بسیاری از خانه های سنتی و بافت قدیمی روستا که قدمتی ۵۰۰-۴۰۰ ساله داشتند و حتی بعضی از آنها چهار طبقه هم بودند تخریب شدند و از آنها خواسته شد که خانه های آجری بسازند در این میان فردی با نام یاور عبیری که کارشناس ارشد مکانیک و فعال در حوزه گردشگری روستایی و عشایری و علاقه مند به توانمند سازی جوامع محلی و روستایی و رئیس جامعه انجمن های حرفه ای اقامتگاه های بوم گردی ایران از اهالی روستای دیگری بود یکی از این خانه های قدیمی را خرید و تبدیل به بومگردی با نام بومگردی دینور آرتین کرد و این خود زمینه ایجاد و توجه اهالی روستای کندوله برای احیای خانه های قدیمی و تبدیل آنها به بوم گردی را ایجاد کرد.

عکس ۱۵. بوم گردی های روستای کندوله، ۱۴۰۳

کتابخانه روستای کندوله

کتابخانه روستای کندوله با ۱۵۰۰ جلد کتاب خدمات فرهنگی مناسبی را برای بچه های روستا و اهالی روستا ارائه می‌دهد از جمله فرهنگ کتاب خوانی، کوه نوری، آموزش به اهالی روستا در زمان کرونا و راه های پیشگیری از این بیماری، تشویق اهالی به شرکت در واکسیناسیون، برگزاری مسابقات شعرخوانی، روستاگردی، در زمان برگزاری جشنواره های روستای کندوله، غرفه ای با عنوان ایستگاه نقاشی که با ارئه نقاشی و کاردستی های بچه ها در این جشنواره شرکت می کنند و کارهای بچه ها را به نمایش گردشگرانی که به روستا می آیند قرار می دهند.

عکس ۱۶. اعضا و بچه‌های روستای کندوله، ۱۴۰۳

یارگیری

یارگیری در بین مردم روستای کندوله در جنبه‌های مختلف از کمک به هم نوع گرفته تا انجام کارهای عمومی روستا همیشه وجود داشته است. در زمان اسپار کردن باغ‌های خود باغدارهای کندوله ای به هم کمک می‌کنند. اهلی کندوله با توجه به اینکه در محیط روستایی و پر از درخت و باغ زندگی می‌کنند اما در روز درختکاری این سنت را حفظ کرده و به درختکاری می‌پردازند. و این نشان درک و علاقه بالای اهالی این منطقه در حفظ و احیای طبیعت است. اگر برای یکی از اهالی روستا مشکلی پیش بیاید، عده ای از مردم روستا داوطلبانه جمع می‌شوند و تمام کارهای آن فرد اعم از شخم، میوه چینی، آبیاری و... را انجام می‌دهند. در فصل اسپار کردن درخت‌ها و بیل زدن (اسپار، بیل مخصوصی که برای اسپار بکار می‌رود باید از جنس فولاد باشد و جایی برای گذاشتن پا دارد که اصطلاحاً پا بیل می‌گویند). در زمان اسپار کردن اهالی به صورت گروهی به کمک هم می‌روند که کارها سریعتر انجام بشود. اما در زمانی که برای یکی از اهالی مشکلی پیش آمده از جمله فوت یکی از اعضای خانواده یا به علت کم دستی و فقر اهالی بدون هیچ چشم داشتی به کمک آن باغدار می‌روند و درخت‌های آن باغ را بیل می‌زدند. و محصولات باغی اهالی کندوله بصورت ارگانیک است و این عاملی برای کیفیت بالای انگور کندوله و مرغوبیت و شهرت آن بین مردم شده است. عامل دیگر تبحر بالای باغداران کندوله ای در قلمه زدن باعث شده حتی گاها از مهندسین جهاد کشاورزی هم جلوترند و این را حاصل تجربیات و سالیان سال کشت متمرکز انگور و سایر محصولات می‌دانند. برای هرس کردن اینکه چه شاخه‌های باید هرس شود و چه شاخه‌هایی برای ثمر دادن مؤثر است و باید نگه داشته شود با توجه به ظرفیت درختان مو (انگور) آنها را هرس می‌کنند توجه به این نکات ریز و حساس که باغداران کندوله ای طی سالیان سال تجربه و باغداری کسب کرده اند منجر به تولید محصولات مرغوب و با کیفیت شده است. بر اساس متر از زمین ساعت آبیاری انجام می‌دهند.

عکس ۱۷. درختکاری در روستای کندوله، ۱۴۰۳

مراسم و سنت‌ها

مراسم سوگواری

به خاطر ارادت خاصی که اهالی به امام حسین (ع) دارند در ایام محرم اهالی روستا کندوله هر ۱۰ روز را تعزیه برگزار می‌کنند و شخصیت‌های این مراسم هم خود اهالی روستا هستند و مدیریت آن با آقای شهرام شهبازی است. تعزیه معمولاً در بعدظهرها برگزار می‌شود بجز روز دهم عاشورا که آن را صبح روز دهم برگزار می‌کنند. در ایام محرم و صفر خانم‌های روستای کندوله در حسینیه مراسم روضه و خواندن زیارت عاشورا را برگزار می‌کنند. اما در زمانی که یکی از اهالی روستا فوت می‌کند تا سه روز اهالی روستا برای خانواده متوفی غذا می‌برند که به زبان محلی به آن نان آش گفته می‌شود. چون روستای کندوله به محله بالا، وسط و پایین محله تقسیم می‌شود هر محله برای اهالی محله خود در ایام عزا غذا می‌برد. مراسم عزا به این شکل بود که در روز اول چمری (ساز و دهلی است که در زمان عزا به آن چمری گفته می‌شود)، می‌آوردند هفتم و چهلیم و ساگرد می‌گرفتند تا چهلیم اهالی به سرخاک آن متوفی می‌رفتند و کنار خانواده متوفی بودند. اولین شبی که متوفی فوت کرده را شب شام می‌دادند که معمولاً گوسفند یا گوساله می‌کشند و غذا را با گوشت آنها تهیه می‌کردند. بعد از گذشتن ۴۰ روز اهالی به خانه‌ی متوفی می‌روند و لباس سیاه را از تن آنها در می‌آوردند و در این ایام کارهای باغداری و زراعت خانواده متوفی را اهالی روستا انجام می‌دهند. اما امروزه مراسم به یک روز خلاصه شده و در مسجد تمام می‌شود مراسم هفتم و چهلیم را هم بعضی از خانواده‌ها می‌گیرند. و غذای شب شام را از رستوران و به صورت آماده تهیه می‌کنند و مراسم و چهلیم هم گاهی در تالارها برگزار می‌کنند. دهیار روستای هدف گردشگری کندوله از حضور حدود پنج هزار گردشگر در مراسم تعزیه‌خوانی این روستای تاریخی در دهه محرم خبرداد. منوچهر امیری اظهارکرد: از زمانی که در این روستای تاریخی مکتبخانه وجود داشته، تعزیه خوانی نیز در کندوله برگزار شده است. وی ادامه داد: از آن زمان تاکنون هرساله در ایام دهه محرم مراسم سنتی تعزیه خوانی در این روستا برگزار می‌شود که در سال‌های اخیر گردشگران داخلی و حتی خارجی بسیاری را به سمت خود جلب کرده است. دهیار روستای هدف گردشگری کندوله اظهارکرد: در ایام دهه اول محرم مراسم تعزیه خوانی در این روستا همه روزه از ساعت ۱۴ تا ۱۷ در محل میدان وسط روستا برگزار می‌شود و در روز تاسوعا نیز در دو نوبت صبح و بعدازظهر و در روز عاشورا فقط در نوبت صبح (از ساعت ۹ تا ۱۱) برگزار می‌شود. امیری تصریح کرد: معمولاً در روزهای تاسوعا و عاشورا که تعطیل هم هست، جمعیت کثیری از گردشگران برای دیدن مراسم تعزیه خوانی سنتی به روستای تاریخی کندوله می‌آیند. تماشاچیان این مراسم در روزهای تاسوعا و عاشورا به بیش از پنج هزار نفر هم می‌رسند. امیری اظهارکرد: ازیگران هنر سنتی تعزیه همگی از اهالی روستای تاریخی کندوله هستند، اما ممکن است برخی از آنها در حال حاضر در خود روستا ساکن نباشند، ولی در هرکجای ایران ساکن باشند در ایام محرم به روستا آمده و مراسم را برگزار می‌کنند. دهیار روستای هدف گردشگری کندوله گفت: همچنین گروهی از هنرمندان تعزیه خوان روستای کندوله در شهر کرمانشاه و در مسجد کتدوله‌ای‌های کرمانشاه هر روز از ساعت ۱۵ تا ۱۷ به اجرای مراسم تعزیه خوانی می‌پردازند دهیار روستای کندوله از اجرای مراسم تعزیه‌خوانی در این روستا با قدمتی ۲۰۰ ساله خبر داد. «منوچهر امیری» به خبرنگار ایسنا گفت: آن‌گونه که من از پدر و پدرم نیز از پدراش شنیده، بیش از ۲۰۰ سال است که مراسم تعزیه‌خوانی در ایام دهه‌ی اول محرم در روستای کندوله برگزار می‌شود. وی افزود: این مراسم مذهبی در وسط روستا و در قسمتی که به صورت چاله بزرگی است اجرا می‌شود که مردم روستا از قسمت بالا به صورت طبقه طبقه نشسته و به دیدن مراسم تعزیه‌خوانی مشغول می‌شوند. دهیار روستای هدف گردشگری کندوله ادامه داد: گرچه جمعیت روستای کندوله حدود ۱۰۰۰ نفر است اما در ایام برگزاری مراسم تعزیه بیش از ۵۰۰۰ نفر از مناطق مختلف استان وارد روستا شده و به دیدار هنر تعزیه‌خوانی می‌شتابند. او، گفت: اغلب هنرمندان تعزیه‌خوان

کندوله اهالی همین روستا هستند اما طی چند سال اخیر برخی از آنها به کرمانشاه و بعضاً به تهران رفته‌اند که این افراد نیز در ایام محرم به روستا بازگشته و هرشب مراسم تعزیه‌خوانی را برگزار می‌کنند. امیری ادامه داد: هم‌چنین در روز عاشورا، دسته‌های عزاداری از روستاهای اطراف (روستاهای پریان و شریف‌آباد) وارد روستای کندوله شده و به محل اجرای مراسم تعزیه ظهر عاشورا آمده و در آنجا به عزاداری سرور و سالار شهیدان می‌پردازند. دهیار روستای هدف گردشگری کندوله یادآور شد: اجرای طولانی مدت مراسم تعزیه‌خوانی در کندوله نشان از اعتقادات عمیق مذهبی و ارادت ویژه‌ی مردم این روستا به اباعبدالله الحسین(ع) دارد. امیری خاطرنشان کرد: از مسوولان استان کرمانشاه انتظار داریم که توجه بیشتری نسبت به برگزاری تعزیه در کندوله که تنها روستای استان کرمانشاه است که از سالیان دور تاکنون تعزیه را برپا می‌کند، داشته باشند. براساس این گزارش، چند سالی است که در ایام محرم در مسجد الغدير کرمانشاه (حسینیه کندوله‌ای‌های کرمانشاه) نیز مراسم تعزیه‌خوانی برگزار می‌شود.

عکس ۱۸. مراسم تعزیه در روستای کندوله، ۱۴۰۳

عید نوروز

زنان روستا ۱۵ روز قبل از سال جدید به کارهایی مانند خانه تکانی و تمیزی منزل، شیرینی درست کردن از قبیل بژی و برساق، سبزی خورشتی آماده کردن که در ایام عید از آن برای طبخ غذا استفاده می‌کنند، قند شکستن، ماست گذاشتن که در ایام عید از آن برای تهیه دوغ استفاده کنند و گذاشتن سبزه‌هایی گندم، کنجد، عدس و ماش به استقبال سال جدید می‌روند. و در لحظه تحویل سال بچه‌ها به خانه‌ی بزرگترهایشان می‌روند و بعد از تحویل سال بزرگترها که شامل پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها هستند به فرزندان و نوه‌های خود عیدی می‌دهند. این عیدی‌ها شامل لباس، پارچه، تخم مرغ رنگ شده است. تمام مردان روستا به در خانه‌های همدیگر رفته و از داخل کوچه‌ها به همدیگر عید را تبریک می‌گویند. قبل از تحویل سال اهالی روستا به سراغ خانواده‌هایی که عزادار هستند می‌روند و به خانه تکانی خانه‌ی آنها می‌پردازند و برای آنها شیرینی، میوه، سبزه می‌برند که سال نو از غم و ماتم آنها کم کنند. آخر اسفندماه است و در هر کوی و برزنی صدای قدم‌های بهار می‌آید. ننه سرما خودش را جمع و جور کرده، بچه‌اش را بسته و منتظر نشسته است تا عمو نوروز را ببیند و برود. او می‌خواهد حساب و کتاب زمین را به دست بهار، این دخترک زیبا بسپارد و با سرزمین مان خداحافظی کند. هنوز نرفته که دلتنگی‌هایش اشک چشمش می‌شود و گاه و بیگاه بر سر زمین فرو می‌ریزد. اما همه چیز در موعدش اتفاق می‌افتد و از آن گریزی نیست. یکی از آیین‌های سنتی روستای کندوله «صدای پای بهار» است که اهالی روستا برای استقبال از عید نوروز برگزار می‌کنند که شامل دعای باران، رقص کردی و عرضه و فروش انواع صنایع دستی است. جشنواره "صدای پای بهار" با یک تیر دو نشان می‌زند؛ هم سنت‌ها را احیا می‌کند و هم گردشگران را به سوی خود می‌کشاند و درآمد ساکنان را افزایش می‌دهد. این رویداد توسط گروه گردشگری موسسه جهاد دانشگاهی کرمانشاه برگزار می‌شود و بیش از هزار گردشگر را با خود به روستا خواهد آورد. علاوه بر اینها در این جشنواره عروسی نمادین را برای مقابله با کاهش بارندگی درست می‌کردند آنها این عروسی را به دست کودکان می‌دادند تا دعای باران را بخوانند و با پوشش محلی در سراسر روستا بگردند که اسم این آیین سنتی هسلی مشلی است. و همچنین نمایشگاه "بوی عید" از دیگر برنامه‌های این آیین سنتی است که در آن صنایع

دستی، محصولات ارگانیک، آش‌ها و شیرینی‌های محلی عرضه می‌شدند. علاوه بر این در این مراسم آشی با عنوان "آش باران" با مشارکت همه مردم روستا پخته شد و حاضران از چشیدن طعم آن لذت بردند.

عکس ۱۹. مراسم صدای پای بهار در روستای کندله، ۱۴۰۳

شب یلدا

شب یلدا را در کندوله «شو چله» اولین شب زمستان می‌نامند. شبی که پیش از فرا رسیدن آن، هیجان و شور خاصی در میان مردم به وجود می‌آید. اصلی‌ترین ویژگی شب چله، گرد هم آمدن خانواده‌ها که معمولاً خانه پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها جمع می‌شوند. برپا کردن کرسی که نشانه‌های شروع زمستان است باعث همدلی بیشتر افراد می‌شود. اعضای خانواده از کوچک تا بزرگ دور کرسی می‌نشینند و روی آن میوه و آجیل قرار داشت. خوشه‌های انگور را که در سایه، نخ کرده و از سقف آویزان کرده بودند برای خوردن آماده می‌کنند. امروزه در روستا حکایت‌گویی همچنان پابرجا مانده و پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها داستان‌هایی که به آنها در زبان محلی (نقل) می‌گویند برای نوه‌هایشان در این شب طولانی و سرد زمستانی تعریف می‌کنند. از دیگر سرگرمی‌های شب چله انجام برخی از بازی‌های محلی است. مشهورترین این بازی‌ها میج اندازی، چهو چهو (چیستان)، زه زه مئشته (گل یا پوچ) است. و در این شب پدر بزرگ‌ها از اشعاری که در مورد داستان‌های رستم و سهراب و یا از اشعار الماس خان کندوله‌ای که حفظ هستند برای جمع حاضر می‌خوانند و معمولاً با توجه به اینکه روستای کندوله گاز رسانی شده اما اهالی برای شب چله کرسی برپا می‌کنند و اولین شب زمستان را دور آن با خانواده جشن می‌گیرند. و سفره‌ی یلدای خود را با محصولات باغی خود از قبیل سنجد، کشمش، گردو، بادام و میوه‌هایی مانند خرمالو و انار و.... می‌چینند.

عروسی

ازدواج در روستای کندوله به این صورت است که اولویت با افراد روستا است اما به خاطر افزایش مراودات اهالی با روستاها و شهرهای مجاور امکان ازدواج با خارج از روستا فراهم شده است. نحوه‌ی انتخاب دختر به عنوان عروس به این شکل بود که توسط بزرگترهای داماد اتفاق می‌افتاد و جز در مواردی محدود بزرگترها با توجه به ملاک‌های مورد نظر خود عروسشون را انتخاب می‌کردند و عروس و داماد نقش تعیین‌کننده‌ای در ازدواج خود نداشتند و شاید به خاطر اعتمادی که به بزرگترهای خود داشتند، کمتر مخالفتی از جانب دختر و پسر دیده می‌شد. مراسم خواستگاری در روستا به این صورت است که بعد از اینکه از خانواده دختر اجازه گرفتند که

به گونه ای جواب بله است به همراه جمعی از بزرگان به خانه دختر می روند و در مورد مسائلی که صحبت می کنند معمولاً قرارداد نوشته می شود و همه چیز را مکتوب می کنند. و بعد خانواده داماد سورانه را برای خانواده دختر (عروس) می فرستادند که شامل (۲) بار الاغ هیزم، گوسفند، خجمنج (مجمه) که در آن برنج، روغن، لباس، شیرینی، طلا) بود توسط زنان خانواده داماد که خجمنج ها را روی سر خود می گذاشتند و به طرف منزل عروس حرکت می کردند برده می شود. و رسم دیگری که اهالی روستا داشتند این بود که داماد شیرانه باید بدهد یعنی به مادر عروس بابت بزرگ کردن دختر و برای سپاسگذاری از ایشان، برای مادر عروس چادر، پیراهن، طلا می خریدند. خانواده داماد مبلغی پول تحت عنوان شیربها به خانواده عروس می داند که برای عروس با اون مبلغ جهیزه می خریدند. مراسم عروسی به این شکل بوده که به مدت ۳ شبانه روز عروسی می گرفتند در زمان برگزاری عروسی زنان روستا لباس های زیبایی کردی و مردان نیز لباس کردی می پوشند و کل این سه شبانه روز را به جشن و پایکوبی می پردازند و خرج تمام این مدت را داماد پرداخت می کرد. و بعد از پایان این ۳ شبانه روز بعد از ناهار روز سوم، برادر داماد به خانه عروس می آید که عروس به خانه داماد ببرد و کمربندی از نان و قند که نماد برکت و شیرینی زندگی مشترک بود به کمر عروس می بندد و او را سوار اسب می کرد و بقیه همراه او به خانه ی داماد می آمدند و داماد به یک جای بلند می رفت و با میوه ای که در دست داشت از قبیل سیب یا انار به طرف عروس پرتاب می کرد که به اصطلاح مصداق این ضرب المثل است که گربه را دم حجله بکشند. روز بعد از عروسی مراسم پانختی برگزار می شد و میوه و شیرینی آن را خانواده عروس تهیه می کرد که شامل نخود و کشمش و شیرینی بود. بعد از سه روز عروس به خانه پدری خود می رفت که به آن باوانی می گویند یعنی از سمت خانواده مورد حمایت قرار می گرفت و به او کادویی که معمولاً شامل لباس، فرش، گوسفند، گوساله بود میدادند. اما امروزه متأسفانه این رسم ها برداشته شده و بیشتر عروسی با وجود خانه های بزرگ و زیبای روستایی در داخل تالارها برگزار می شود و گویی عروسی روستایی و ساز و دهل عروسی که نماد شادی و شور روستا بود به فراموشی سپرده شده است. فقط خانم های مسن روستا به پوشیدن لباس های زیبای کردی اهمیت می دهد و جوانترها بیشتر به پوشیدن لباس های به اصطلاح فارسی تمایل دارند و این تغییر پوشش در مردان روستا نیز دیده می شود از لباس های فاخر کردی به پوشیدن کت و شلوار تغییر کرده است.

عکس ۲۰. عروسی در روستای کندوله، ۱۴۰۳

نتیجه گیری

پژوهشگران و جامعه شناسان روستایی می توانند نتایج تحقیقاتشان را در برنامه ریزی اجتماعی اقتصادی و فرهنگی امور مددکاری خانوادگی با ترویج کشاورزی و دیگر زمینه های توسعه روستایی به کار بندند. بنابراین در عین حال که به عنوان جامعه شناس روستایی به کار تحقیق می پردازند در بخش های کاربردی نیز وظایف و نقش های گوناگون را احراز کنند. مردم شناسی نیز مانند جامعه شناسی به بررسی کلیه امور اجتماعی می پردازد اما فرقیان در این است که مردم شناسی بیشتر به بررسی اقوام ابتدایی و یا جامعه ماقبل تاریخ می پردازد. حال آنکه جامعه شناسی به مسائل پیچیده جامعه ای معاصر توجه دارد. تک نگاری بر اساس مشاهده مستقیم و عینی استوار است. محقق با شرکت فعال در زندگی مردم جامعه مورد بررسی، معاشرت مستمر با آنان و بکار بردن فنون

مصاحبه و پرسشنامه، وقایع و امور اجتماعی را از نزدیک مشاهده، مطالعه و توصیف می‌کند. تک‌نگاری نه تنها جنبه‌های گوناگون حیات اجتماعی از جغرافیا گرفته تا ساختارهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، خانوادگی، ارزش‌ها، نهادها، هنجارهای اجتماعی و ویژگی‌های مختلف دیگر یک واحد اجتماعی را به نحو دقیق تصویر می‌کند، بلکه به روابطی که در درون این ساختارها موجود است نیز توجه دارد و آنها را تعیین می‌کند. تک‌نگاری از مهمترین شیوه‌های تحقیق در پدیده‌های اجتماعی است و از مهمترین امتیازاتش ارائه تحلیل تام از هر پدیده‌است. می‌توان گفت هیچ شیوه تحقیقی همانند این شیوه (و از دیدگاهی دیگر مطالعات موردی) دارای تامل نیست. در چنین تحقیقی، هر عمل، رفتار یا گفتار فرد، هر کارکرد مطلوب یا نامطلوب پدیده‌ای که موضوع مطالعه قرار گرفته است، در مجموعه گسترده از داده‌ها تفسیر و تبیین می‌شود بنابراین، نه تنها کم‌آبی روستا مطمح نظر قرار می‌گیرد بلکه در کنار آن، عواملی دیگر، چون جاذبه شهرها، احیاناً امنیت رو به کاهش و سرپل‌های خویشاوندان مورد توجه واقع می‌شوند. تمامی این عوامل برای مهاجرت وسیع مردم روستا تأثیر می‌گذارند. بعضی دارای تأثیری بیشتر و برخی کمتر هستند و محقق صرفاً با استفاده از این روش است که می‌تواند کلیه این عوامل موثر و میزان تأثیر آنان را شناسایی کند علاوه بر آن، این عوامل بر یکدیگر نیز تأثیر می‌گذارند، یعنی همانند یک منظومه یا شبکه علی در رابطه یا پیوست متقابل قرار دارند. از این رو است که شناخت تمامی آنان حائز اهمیتی اساسی در هر تحقیقی است که هدف از آن شناخت و انجام تحلیلی ژرفانگر و علی است. با آنچه گفته شد، تک‌نگاری را سومین مرحله یا گام در یک تحقیق درست می‌دانند. گام نخست پژوهش پنهانگر است که موجبات تعمیم‌پذیری دستاوردها را فراهم می‌سازد. گام دوم تحلیل ژرفانگر است که شناخت علی و ژرفائی را موجب می‌شود و سومین گام تحلیل از طریق تک‌نگاری است که عمیق‌ترین حد پژوهش با آن صورت‌پذیر می‌شود. البته نباید تصور نکرد تک‌نگاری تنها شناختی و صفی را موجب شود، بلکه با آنچه گفته شد ملاحظه می‌شود، شناخت از طریق تک‌نگاری می‌تواند در زمره عمقی‌ترین شناختها باشد. در یک جمع بندی کلی مونوگرافی مردم شناختی روستای کندوله، واقع در شهرستان صحنه، به ویژگی‌های فرهنگی و تاریخی و اجتماعی این جامعه پرداخته و بر غنای دانش محلی آن تأکید دارد. کندوله بیش از ۷۷۷ نفر جمعیت دارد. جمعیتی که روزگاری نه چندان دور بیش از این بود. با توجه به اینکه قدمت روستای کندوله به سه هزار سال می‌رسد و در گذشته‌های دور مرکز حکومت آلدوله و جایگاه پادشاهان ساسانی بوده است. با این وجود خطر نابودی بافت سنتی خانه‌های روستایی منطقه کندوله وجود دارد تا همین چندسال پیش خانه‌های روستایی این منطقه، عموماً کاهگل، دارای بافت و معماری کاملاً تاریخی و سنتی بوده، اما طی این سال‌ها حدود ۷۵ درصد این واحدها با تسهیلاتی که تحت عنوان مقاوم‌سازی پرداخت شده، تخریب و شکل مدرن به خود گرفته‌اند. این در حالی است که یکی از جاذبه‌های مهم گردشگری این منطقه، وجود بافت تاریخی و سنتی آن بود و حداقل می‌توان در زمانی که بازسازی صورت می‌پذیرد، نظارتی روی نوع معماری آن انجام داد. و عامل دیگر رونق گردشگری طبیعت بی نظیر و وجود آب و هوای مناسب روستای کندوله و باغات انگور روستاست. در چندسال اخیر که فعالیت گردشگری این منطقه رونق پیدا کرده است، و با برگزاری جشنواره‌های محصولات باغی که هر ساله در روستا برگزار می‌شود شاهد استقبال خوب مردم و مهاجرت معکوس به روستا بودیم. لذا با توجه به ظرفیت‌های گردشگری خوبی که این منطقه دارد از مسئولان انتظار توجه بیشتری می‌شود.

پیشنهادهای

- به‌اتکای برند مکانی روستای کندوله حفظ مناظر طبیعی و محیط زیست با همکاری دولت و مشارکت عمومی.
- تدوین و اجرای طرح‌ها و اصول برای توسعه و تنوع بخشیدن به برنامه‌های توسعه گردشگری روستایی، بازاریابی و تبلیغات؛

-ترویج محصول‌های خلاقانه به اتکای میراث ناملموس روستای کندوله
-توسعه خدمات و امکانات مورد نیاز با توجه به جایگاه گردشگری روستایی در شهرستان با حمایت دولت و بخش خصوصی با هدف ارتقای کیفیت گردشگری روستایی
-جلسات مسئولان گردشگری برای افزایش سطح آگاهی مردم از مزیت‌های گردشگری روستایی.

منابع

- باقراآبادی، رسول (۱۴۰۱)، مطالعه فلور، شکل زیستی و انتشار جغرافیایی کندوله، استان کرمانشاه، پژوهش و فناوری محیط زیست، ۷(۱۱)، ۵۷-۶۸
- شاعری، جلیل و شاعری، زهره. (۱۳۹۳)، مونوگرافی روستا و تاثیر آن بر توسعه گردشگری پایدار نمونه موردی: روستای ایبانه، دومین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار، همدان، انجمن ارزیابان محیط زیست هگمتانه، دانشکده شهیدمفتح.
- شجاعی، حسن، گلستانی، علیرضا و رضاپور، داریوش. (۱۳۹۷)، تحلیل ابعاد فرهنگی (مونوگرافی) شهرستان دیر (مطالعه موردی شهر آبدان)، فصلنامه روانشناسی و علوم رفتاری ایران (سال چهارم)، ۱۳، ۳۰-۱۹.
- صادق پور روشنی، نسیمیه. و قلی پور، ماجده. (۱۴۰۰)، مونوگرافی (تک نگاری) روستای دراز کلا، هشتمین کنفرانس بین المللی علوم انسانی، اجتماعی و سبک زندگی.
- صفی نژاد، جواد. (۱۳۵۵)، مونوگرافی ده طالب‌آباد، انتشارات دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی و تعاون.
- رضوانی. محمدرضا، محمدی. سمیه، و پیری. صدیقه. (۱۳۹۲)، ارزیابی عملکرد دهیاری‌ها با استفاده از مدل چارچوب عمومی ارزیابی (CAF) مطالعه موردی: شهرستان دهلران. پژوهش‌های جغرافیایی انسانی، ۸۳، ۱۹۹.
- منصوری، سیدتاج‌الدین، و جهان‌بخش، حیدر. (۱۳۹۸)، تعیین ارزش گردشگری روستای کندوله کرمانشاه با کاربرد مدل لوجیت، فصلنامه علوم و تکنولوژی محیط زیست، ۲۱ (۹)، ۱۵-۳۶.
- رافعی، محمد. (۱۳۹۷)، گذری بر جریان روستا نویسی و مطالعات روستایی در ایران، «زندگی روزمره روستایی در ایران ۱۳۵۷-۱۳۸۵ ش». دو فصلنامه علمی-تخصصی خردنامه: پاییز و زمستان ۱۳۹۶.
- روسک، جوزف، رولندواران، بهروزنوی، کریمی، احمد. (۱۳۵۱)، مقدمه ای بر جامعه‌شناسی، تهران، موسسه عالی حسابداری ص ۳۵۱
- جدیدی، اکرم. (۱۳۳۷)، مونوگرافی روستای انجدان در استان مرکزی.
- Saeidi, A. (1998). Sustainable Development and Rural Development Instability. *Journal of Housing and Revolution*, 2, 17-22. (In Persian).
- Jafar Beyglu, M., Ghadiri Masoom, M., Mousavi Razan, S.M., & Bakhshi, Z. (2013). The role of natural factors in the spatial distribution of rural settlements in the city of Tarbat Kohim. *Quarterly Journal of Rural Space and Rural Development*, 2 (2), 33-54. (In Persian).
- M. L. Rusu .I. V. Ciurea.2012. "The monograph of commune Tulnici - rural space with relevant importance for rural development of Vrancea Depression". Scientific Papers, University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine "Ion Ionescu de la Brad" Iasi, Horticulture Series. University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, Iasi, Romania.

